

Polo Korin Firampor Manénkir Kumwimp Pas Mekia Akwapnámp Kar

Jisas pok tenánko, 26 yopwar niamp arake fek Polo mámá pas kumwimpon. Mao provins Akaia mekamp taun Korin mekamp Jisasén mérap arop fárakapampor sámp-kérépámp te, Efesus mek yakria nimpon.

Am taun mek te kápae kare kwatae ninik am mek yak nánko, Polo ankárark yopwaria ankwap amor mek arake fek Kwaromp kar farákáprá fwapokwapi tarimp kwamp, warko kwatae ninik sámp napantá, mámá pas kumwi námpón. Tá am mekamp arop fárakapao kar ankwap pas fek turunkrá kumwia sámp-kérép napan, Polo nopok kar pwarokwaprá sérria kumwi námpón. Pol ankwap kar sénámp te, Yiki Kor Spiritao nkawakwe make tére mwanap ourour nénk námp sér, tá lotu i konap kwapwe kare ninik, tá nonopok nounouroup i konap ninik, tá sumpwinap arop warko ferámp mwanap kar aran sénámpón.

¹ Ono Pol, onan Kwaro námoku warákárámp ninik fek Jisas Kraisomp aposel páte nánko yak nampono. Ono má pas kumwia nampán, nomp ankwapnáp Sostenes yino,

² yumo Kwaromp sios fákáre Korin mek yakáp nap yumanapok kérép re. Kwaro yumwan wumwiria nánkárápea mao námoku yumwan Jisas Kraisoimp tére fek yiki kukarrá kák tenánko,

yumo Kwaromp firáp arop kare yakáp napon. Mao kápae kare némpoukamp kápae kare arop nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp e séria wumwi ri konap arop fárakap méntér, yumwan nánkáráp tenápon. Mao te waeman nomp Tokwae Kar, tá am arop fárakapao kor maomp Tokwae Karono. [◊]

³ Onomp ninik te, nomp Naropwar Kwar ntia nomp Tokwae Kar Jisas Kraiso yumwan námokuráp ninik fek yaewourria, yumwan yonkwae porokwe sánk nepo, yonkwae porokwe fek yakápenkria nampono.

Kwaromp kápae kare ankank nénknámp kar

⁴ Yumo Jisas Kraisén mérap fek, Kwaro yumwan Spiritamp ankank kwawpe nénk námpantá, ono kápae kare por yumwan Kwarén ‘Aesio’rá sér i konampono. [◊]

⁵⁻⁶ Waeman Kraisoimp kar te yino yumwan farákápea pwate nánko, am kar wae yiráp ninik mek kárákáre yak námpono. Aenámpara, am kar fek táman Kwaro yumwan Spiritamp ankank kápae kare pwi pwate nánko, Kwaromp Kar farákáp mwanap ninik ntia nkawakwe make mér mént fwap pwi mwanapon.

⁷ Aenámpara, oukoumwan yumo nomp Tokwae Kar Jisas Krais érik korop naenámp yépékrá yakáp nap fek te Spiritao nénknámp ourour te yumo waeman pwi yakáp napono.

⁸ Jisas Kraiso yumwan kárákáre sánk nánko, yumo fwap mér kárákárerá yakáprá tukupea, nomp Tokwae kar Jisas Kraisomp Yae korop námp

[◊] **1:2:** 1 Ko 6:11 [◊] **1:4:** Kl 1:3-4

fek, yumo kwatae niníki nap yak mo naenámpon.

◊

9 Kwaro yumwan wumwiria érékép námp te, nomp Tokwae Kar maomp Táráp Jisas Kraisént ankárankamp niník fek yakáp mwanapria ninámpon. Kwar te am sérinámp kar, waeman kare tak nanamprá mér námpón. ◊

Sios námoku moumountukri mwaek niniknap kar

10 Onomp ankwapyaе fákáre e! Nomp Tokwae Kar Jisas Kraiso onan téreaeria kárákáre sápeanámp, am fek ono yumwan kar kárákáre arakrá sénae rae: Yumo ponankor ankárankamp pourouráp kar fek saráp yakáp kipo. Moumountukri kar fek pípírikir tukup kwapon. Yumo ankár ankárankamp fi kare yakápria, ankárankamp pourouráp niník, ankárankamp pourouráp warákár niník fek saráp yakáp kipo. ◊

11 Onomp ankwapyaе fákáre, yumwan ono takrá sénamp fi te aránono: Kloe mao onan sérrá, ‘Yumo ou mek yumoku kok kar yorowarrá paokop nap’rá sénapantá yumwan kumwia sénampono.

12 Ono yumwan arak napan sér rae: Yumo ponankor ankákárak arakrá sérarapono: Ankwap fárákap sérrá, “Ono te Polomp firápono.” Tá ankwap fárákapao sérrá, “Ono te Apolosomp firápono.” Tá ankwap fárákapao sérrá, “Ono te Pitamp firápono.” Tá ankwap fárákapao sérrá, “Ono te Kraisomp firápono.” ◊

◊ **1:8:** Fl 1:6; 1 Te 3:13 ◊ **1:9:** 1 Jo 1:3 ◊ **1:10:** Fl 2:2 ◊ **1:12:** Ap 18:24-28; 19:1-2

¹³ Yumo takrá sérar nap am te mokop námpon? Ae te Kraisomp pourou te fopwari akwapránk námp nie? Ae te ono Polo yaopwae porokopramp fek yumwan yaewour naeria sumpwi namp nie? Ae te yumo ént mek néri nap te, ono érékpá yárak nanamp arop yoro mwaria ninap nie?

¹⁴ Yumo ou mek ono Krispus ntia Gaiusén saráp ént mek néri kák nampono. Aeno ankwap te mono. Am táman saráp ono Kwarén ‘Aesio’rá sénampono. *

¹⁵ Aenampara, arop ankwap ‘Námo Polomp e fek ént mek anámp namp’rá sénaenámp mono.

¹⁶ (Tá kare, ono Stefanas ntia maomp arop fárakapan ént mek nérrá kákampono. Ankapan kor ént mek nérrá kák namp ni mo nie? Am te ono mér mono.) *

¹⁷ Krais te onan, arop ént mek nérrá kákeraia sámp-kérép mono. Onan, Kwapwe Kare Karan farákápaeria sámp-kérép námpon. Ono apárokamp arop ninik kouri yakápnap arop fárakapamp kar niamp fek farákáp mono. Ono tak nanko te, Kraiso yaopwae porokopramp fek sumpwinámp karamp kárákáre te kánanke kwatae niampi yakantánoria nampono. *

Kare karyonkiae kour; kwekáryonkiae kour

¹⁸ Aeno tá kare! Arop fárakap yaomwi mwae-páraok tukup mwarianap arop fárakapao ninik napo te, Jisas yaopwae porokopramp fek sumpwinámp kar te épépérép kar niampi akwap konámpono. Aeno nomo koumteouráp arop Kwaro nomwan warko érékpá yak námp, nomo

* **1:14:** Ap 18:8 * **1:16:** 1 Ko 16:15 * **1:17:** 1 Ko 2:1-2,5

wae mérámon: Am Jisaso yaopwae porokopramp fek sumpwinámp kar te Kwaromp kárákáre tamaonorá yénkép námon. [◊]

19 Kwaro náráp buk fek sérrá,
“Ono fwap mér tokwaeráp aropamp mér souroumpouri sinanampono.

Tá kápae kare nínik kourráp aropamp nínik kour tirá épér nanampono.” [◊]

20 Aenámp te, mér tokwaeráp arop fárakap, kumwi pwae énounkoup i konap, tá mámá apárokamp arop téreménkrá kar yorowar i konap arop fárakap, makia am fárakap te mokop mwanapon? Kwaro mámá apárokamp aropamp yonkwae kour am te sámpá épépétrépi pap nánko, am kar wa napo, épépétrépi kar niampi akwap naenámon.

21 Apárokamp arop fárakap te námokuráp yonkwae kour fek Kwarén mér mwanap pourou mono. Námoku yonkwae kour tokwaeráp Kwar te am fárakapan nánánkár nánko, man te mér sámp mo karenono. Aeno Kwaro námoku koumteouráp aropan warko érékpé naerianámp te arakono: Am fárakap épétrépnámp kar niamp Kwawé Kare Kar yino farákáp námp wawia, Kraisén mérapo maok, Kwaro am fárakapan warko érékpé konámon.

22 Juda fákáre te Kwaromp kárákáre yénképnámp ankank nke mwaria kárákárea wae napon. Tá Grik fi te yonkwae kour tokwaeran sámp mwaria tére kárákáre napon. [◊]

23 Aeno yino Kraiso yaopwae porokopramp fek sumpwinámp kar farákáp nánko, am Juda

[◊] **1:18:** Ro 1:16 [◊] **1:19:** Ais 29:14 [◊] **1:22:** Mt 12:38; Ap 17:18

fákáre wanap te kwatae kar niampara, mér sámp mwanap pourou mo napon. Tá Grik fi ponankor am kar wa nap te, épépérep kar niamp námpono.

24 Aeno koumteouráp arop nomo Juda fi ntia ankwap fi nomo Kwaro nomwan náráponoria wumwi námp te, nomo wae mér námpono: Krais te Kwaromp kárákáre tokwae ntia yonkuae kour tokwae, arakenoria nomwan yénkép námpono.

25 Aenámpara, am Kwaromp épépérep námp niampnámp am te aropamp yonkuae kouran kámákár akwap námpón. Tá am Kwaromp porokwe yak námp niampnámp am te aropamp kárákáre tokwaeran kámákár akwap námpón.

26 Aenámpara, ankwapyae fákáre, Kwaro wok-waek yumwan wumwirianánko, yumo Kristení yakáp napan ankár fwapia ninik kipo: Yumo arop fárakapao nke nap fek te, yumo yonkuae kour moráp arop yakáp napono. Tá kárákáre moráp arop yakápria, e moráp arop yakáp napono. **◊**

27 Aeno apárokamp arop fárakapao Kraiso nomwantá sumpwinámp karan ‘Am te épépérep ninik’ ria sénap te, Kwaro am kar sámp ea, mér tokwaeráp aropan pwarápae mwanap sánk námpón. Tá arop fárakapao ‘Arop kárákáre mono’rá sér i konap te, Kwaro am sámp ea kárákáreráp aropan pwarápae mwanap sánk námpono.

28 Aeria Kwaro arop nke nap fek e moráp arop, tá aropao ‘Kánanke kwatae’rá sér i konap arop, ye, am ankank yak mo námp táman sámp ea am fek ankank oukoumwan yak námp, am yak mo niampi pap námpón. **◊**

◊ 1:26: Mt 11:25 **◊ 1:28:** Je 2:5

29 Aenámpara, arop ankárkamp, námo mér tokwae namponoria Kwaro nke námp fek námokuráp e sakap naenámp te mo karono.

30 Kwar námoku yumwan Jisas Kraisént tapokwapea pwate námpón. Mao te Kraisén nomp níník mek yonkwae kour fi kor páte nánko, yonkwae kour kwapweráp arop yakáp námpón. Mao Krais fek táman nomwan warko yamokwapea paprá, nomwan yiki kukarea páte nánko, nomo yae-párák kare yakáp námpara, kwatae níník te nomwan poukwap mono. [⊕] Ef 1:7'

31 Aenámpara, Kwaromp níník te nomo ankár maomp Buk fek sénámp níník niamp taknámp, "Arop ankwap warákár-sénae rámp kwamp te, ankár Tokwae Karan saráp warákár-sér kuno." [⊕]

2

Kraiso yaopwae porokopramp fek sumpwimp kar

1 Onomp ankwapyaе fákáre, ono kuri wokwaek yumonapok koropea Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápampao maok, ono te yumwan, onomp kar kour wawenkria kar porokwerá mér tokwaeráp aropao farákáp konámp niamp fek farákáp moiampono. [⊕]

2 Onomp níník mek te ono waeman arakrá séri nampon: Ono yumo ou mek yak namp te, ankwap ankankan níník mono. Ono te ankár Jisas Kraisén saráp níník nampono. Ye, Jisas Krais yaopwae porokopramp fek sumpwimpan saráp níníkia yumwan farákáp nampono.

[⊕] **1:30:** Ro 3:22 [⊕] **1:31:** Jer 9:24; 2 Ko 10:17 [⊕] **2:1:** 1 Ko 1:17

³ Am ke fek ono yumonapok koropamp fek te, ono kárákáre mo, apápria kour me woukoupa waeampono.

⁴ Ono kar farákápria Kwaromp Kwapwe Kare Kar séramp fek te, ninik kourráp aropao náráp ninikaokenkria farákáp moi nampono. Ono te am kar farákáp namp fek Yiki Kor Spiritamp kárákáreran yumwan yénkép nampon. ☩

⁵ Ono tak namp te apae riteanápe, onomp ninik te aropamp yonkwae kourao Kwarén mér mwanap mwae kup yénkép te mono. Kwaromp kárákáre námoku Kwarén mér mwanap yénképanoria nampon.

Kwaromp Yiki Kor Spiritao yonkwae kour néknámp kar

⁶ Tá kare, arop fárakap te maomp waemp te aropnámp téképá yakáp napan, yino Kwaromp kar farákáp námp te yonkwae kourráp karan farákáp nampán wawi konapon. Am te apárokamp arop fárakapamp yonkwae kour mono. Tá mámá apár poukeyaknámp kárákáre akwapá yak mo naerianámp kárákáreramp yonkwae kour te mono.

⁷ Yino te wokwaek mek yakámp Kwaromp yonkwae kouran farákápámpón. Kwaro oukoumwan apár yoro mo námp fek, nomo yámar mek mént yae-párák tankáp mwanámpán maomp yonkwae kour fek nánapi pwararámpon. ☩

⁸ Mámá apár poukeyakápnap kárákáreráp arop am yonkwae kour te mér mono. Am fárakapao wae méri yakápria te, yámar mekamp Tokwae Karan

◊ 2:4: 1 Te 1:5 ◊ 2:7: Kl 1:26

sámpea yaopwae porokopramp fek pukupá pwar mono. [◊]

⁹ Aeapan maok, yino te mámá ankank Kwaromp Buk fek arakrá sénámpón yino sénámpón:

“Ankank arop yi fek nke moi nap,

tá woupwi fek wa moi nap,

tá aropao kuri níník moi nap,

am ankank táman

Kwaro námwan warákár konap arop fárákapampor nánapi pwate námpón.” [◊]

¹⁰ Am yonkuae kourráp kar te mek yakámpán maok, maomp Yiki Kor Spiritamp tére kárákáre fek Kwaro nomwan érik yénképámpón. Yiki Kor Spirit te kápae kare ankank nke konámpara, mao Kwaro mek karaok níníknámp níníkan kor wae nke námpón.

¹¹ Arop te wa ankwap aropamp níník mekamp níník mér i konámpánáp, mono. Mao námoku saráp wae méri yak námpón. Tá taknámp, arop ankwap Kwaro níník námp te mér mono. Kwaromp Spirito námoku saráp méri yak námpón.

¹² Nomo te mámá apár mekamp aropan poukeyak konámp yao-pwaerápan sámp mono. Nomo te Kwaronámpoknámp koropnámp Spiritan sámpria, Kwaro ti-sápnámp kápae kare kwapwe kare ankank am fwap mér mwanámpón. [◊]

¹³ Am ti-sápnámp farákápnámp kar am te aropamp yonkuae kour meknámp korop mono. Yiki Kor Spirit námoku yinan yénkianámpán yino am kar táman sénámpón. Yino Yiki Kor Spiritamp

[◊] **2:8:** Lu 23:34; Ap 13:27 [◊] **2:9:** Ais 64:4 [◊] **2:12:** Jo 16:13

karan Yiki Kor Spiritráp arop fárakapao wa nap fek farákáp námpón.

14 Aeno arop Yiki Kor Spirit mo námp te, Kwaromp Spiritamp kar te épérépnámp kar ritea sámp mo i konámpono. Am kar nomo sámp konámp te Yiki Kor Spiritao námpán sámp konámpara, Yiki Kor Spirit monap arop te am kar fi mér mwanap pourou mono. [✳]

15 Yiki Kor Spiritráp aropao saráp ponankor ankank youroukoupia fi mér i konámpono. Aeno arop ankwap am Spiritráp aropan youroukoup naenámp pourou mono.

16 Am táman Kwaromp Buk fek sérrá,
“Tokwae Karamp nínik te wa mér námpón?
Wa Tokwae Karan nínik yénkép námpón?”
Aeno nomo te wae Kraisomp nínik sámpá yakáp námpón. [✳]

3

‘Aposel fákáre te Kwaromp tére arop’rá sénámp kar

1 Ononamp fákáre, ono wokwaek yumont yakamp fek te yumwan oukoumwan Spiritráp aropan farákáp namp niamp take pourouráp kar farákáp nanamp pourou moimpon. Ono te apárokamp nínik fek yakápnap arop fárakapan farákáp konap kar niamp fek farákápampon. Am ke fek te yumo oukoumwan Kraisén nínik nap te tárápu kánanke-táráp niamp yakápiapono.

[✳] **2:14:** 1 Ko 1:18 [✳] **2:16:** Ais 40:13

² Aenapantá yumwan te mom wouri niamp pourouráp kar kánankeran farákápampono. Fir niamp pourouráp kárákáre kor kar farákáp mono. Oukoumwan má ke fek kuri yumo kárákáre kor fir sámp mwanap te yumo oukoumwan pwi mono.

³ Am te apaeritea námpañápe, yumo oukoumwan apárokamp níník fek yakáp napantá niampono. Kare, yumo yiráp ankwapyaenápén kokwarokrá, kar yorowar i konap te, oukoumwan fákeyakáp napon. Tá am níník yumo tak i konap te wokwaekamp níníkono. Am te aropamp níník támaono.

⁴ Yumo arak i konapono: Arop ankwapao sérrá, “Ono te Polompono.” Tá ankwapao sérrá, “Ono te Apolosompono.” Yumo taknap níník támao yumo oukoumwan apárokamp arop niampi yakáp napon.

⁵ Yumo fwapia níníkenke: Apolos mao te wanono? Tá ono Pol ono te wanono? Yino te párák kar Kwaromp tére aropono. Tokwae Karao yinan moumountukri tére ti-sáp nánko, yino am tére námp fek támán yumo Kraisén méri napon.

⁶ Ono te ankankou yoroi nampono. Apolos te am ankankou mek ént kokorar námpono. Aeno Kwaro námoku nánko, ankankou pápáre námpón. [✳]

⁷ Aenámpara, arop ankankou yoro námp, tá arop ankankou mek ént kokorar námp am te tokwae kar ankank mono. Kwaro námoku am tére sánk námpara, mao námoku maok tokwae karono.

⁸ Ankank yoronámp arop ntia ént kokorarnámp arop, am yaworamp tére te ankár puri fekampono.

[✳] **3:6:** Ap 18:4,11,27-28

Tá am yawor te ankákáranks námoku térenep puri fek nopal sámp nenepono.

⁹ Yino te Kwaromp térean énénkér tére nempono. Yumo te Kwaromp yopwar niampono. [✡]

'Sios mek tére konámp arop te kamda niamp'rá sénámp kar'

Tá yumo te Kwaromp nap námoku ti tenánko yak námp niampono.

¹⁰ Kwaro onan ourour sáp námp fek ono kamda tére maránki yakrá tére kwapwe konámp niampara, ono wae oumpwar yímp tenampono. Ae tenampara, Apolos am fek nap kare ti námpon. Aeno apae-apae arop ponankor te ankár fwapia nínik kour fek nap ti mwanapono.

¹¹ Yumo wae mérapon: Am napamp oumpwar te wae fokopeyak námp, am te Jisas Kraisono. Tá arop ankwapao oumpwar ankwap yímp naenámp te mono. [✡]

¹² Táte arop am oumpwar fek nap ti mwanap kwamp te, ankwap fárákap gol fek ti, ankwap fárákap silva fek ti, ankwap fárákap mani tokwae fekamp yumwi fek ti, ankwap fárákap yao wi kar fek ti, ankwap maonk pwae fek te, ankwap fárákap wit poro kor fek ti mwanapon.

¹³ Am fek tére napan maok, ponankor aropamp tére te nánkár wakmwaek kot naenámp yae fek érik farákár nánko, nke mwanapon. Tá am kot naenámp yae te yaomwi niamp pourouráp korop naenámp. Aeria am yaomwi niamp támao námoku ponankor ankákáranks aropamp tére

[✡] 3:9: Ef 2:20 [✡] 3:11: 1 Pi 2:6

youroukoup nánko, am fárákapao, námokuráp tére te fwap ni, kwatae nierá nke mwanapon.

¹⁴ Táte arop ankwap am oumpwar yumuntuk nap ti tenánko, táte maomp nap yaomwirao wouroukour mo nánko te, am tére arop nopok kor fwap sámp naenámp. *

¹⁵ Aeno táte ankwap tére aropamp nap ponankor wouroukour nánko te, maomp térenámp ponankor kwaporok pwar nánko, am tére arop mao námoku kare te fwap yak nánko maok, man te yaomwi mekamp yae tokorop pap napo yaknámp arop niamp naenámp.

'Yumo te Kwaromp yiki kor napon'rá sénámp kar

¹⁶ Yumo te Kwaromp yiki kor nap yakáp napo, Kwaromp Yiki Kor Spiritao am nap mek yak nápon. Yumo am te mér mo nap nie?

¹⁷ Táte arop ankwapao Kwaromp yiki kor nap kwatae pap nánko te, Kwaro am aropan kor kwatae pap naerámp. Am te apae riteanápe, Kwaromp nap te yiki kor kareno. Am nap te yumo támaono.

'Aropamp eran narek sampok kwaponorá sénámp kar

¹⁸ Takria yumo yumoku támao kwekár mwanape. Táte arop ankwap yumo ou mekamp mao apárokamp ninikaokria, mao arakrá ninik: Ono te wae yonkwae kour kwapweráp aroprá ninik naeane. Mao te ankár am ninik pwarará, Kwaromp épépérap námp niamp ninikaok akwapano mpupo. Mao takria te, yonkwae kourráp arop kare yak naenámp.

* ^{3:14:} 1 Ko 4:5

19 Am te apae riteanápe, mámá apár mekamp mér te Kwaro nke námp fek te épépérép níníkono. Kwaromp Buk fek am táman arakrá sénámon:
 “Am mér tokwaeráp arop te
 mao námokuráp nkawakwe make kwekár níník
 námp fek táman
 aopwerao kouan porokwap konámp niamp
 touwe sámp naenámon.” [◊]

20 Tá ankwap karao kor arakrá sénámon:
 “Tokwae kar te wae mérámon:
 Mér tokwaeráp arop fárákapamp níník te
 kánanke kwataeno.” [◊]

21 Aenámpara, arop ankwap aropamp eran narek sampok kwapono. Ankank ponankor te yirápono.

22 Pol, Apolos, Pita, tá mámá apár, yiki yakáp nap, sumpwi, ankank oukoumwan yaknámp, ankank wakmwaek korop naenámp, makia mámá ponankor ankank te yirápono.

23 Tá yumo te Kraisompono. Tá Krais te Kwarompono.

4

Tokwae Karao náráp tére aropan youroukoup naenámp kar

1 Yumo te ankár yinan te, Kraisomp tére arop yakria, Kwaromp kar wokwaek mek wouroumpayakámp kar yae-párák taokeyak konap aroprá níník kipo.

[◊] **3:19:** Jop 5:13 [◊] **3:20:** Sng 94:11

2 Am poukwapnámp aropamp tére te lo araki yak námpón: Am poukwapnámp arop te ankár námokuráp tére fwapia taokeyak naenámpón.

3 Aenámpara, yumo ono i konamp ninik youroukoup mwaria nap, tá arop ankwap fárakapao youroukoup mwaria nap te, ono am táman ninik tokwae mo kareno. Tá ono kuri ono onokump ninik te youroukoup mo i konampono.

4 Kare, onokump kwatae niniki namp yak námp te nik mo nampao maok, 'Ono yae-párák kare arop'rá sénanamp pourou mono. Onan youroukoup naenámp tére te Tokwae Karamp tére mwarono.

5 Aenámpara, tátē am ke oukoumwan sīk nánko, yumo ankwapaonap ninikan youroukoupi kwapono. Yumo ankár Tokwae Karao ék naenámp yépék kipo. Mao te ankank ponankor kiríkip mek wouri yak námp tia wae fek kák naenámpón. Tá ponankor aropaoínap ninik érik farákár naenámpón. Tá am ke fek táman Kwaro nomo Kristen tére námpán youroukoupia nomwan ankákárrankrá tére námp puri fek warákár-sérar naenámpón.

Korin fákáre námokuráp e narek sampoknap kar

6 Ankwapyae fákáre, ono yumwan yiráp ninik mek yaewourria, ono Apolos yinomp pourouan wounáprá am karan yénkép nampono. Yumo yinan nikria yae-párák kare ninikaokria, loao sénámp niamp taknámpria maok, am karan oupoukur-tukup kwapono. Aeria yumo ankwapamp e narek sampokria, ankwapamp e apárok sámp-anámp kwapono.

7 Ononamp fákáre, ae te mokopono? Amwan te wa arop tokwae yoroi pap námpono. Tá amo apae ankank Kwaronámp sámp moi napono? Táte kare, amo Kwaronámp fekamp sámp napan maok, apaeritea amo amokuráp e narek sampokria amoku támao amo am ankank yoroinap fi kor niampi yak rape?

8 Yeno, yumo te waeman top-pwarámpá yakáp napon. Yumo wae kápae kare ankankráp yakápria yumo wae pwi napono. Yumo yinan kámákarea king niampi yakáp napono. Koupoutáráp nape! Onomp niník te, yumo king yakáp napo te, yino kor yumont king yakáp mwanámpan mpwe nampán maok, mo napon. [◊]

9 Ono arakrá ník nampón: Kwaro aposel yinan kák tenánko yakáp námp te, aropao wakmwaek kar kánanke kwatae yakáp nap niampón. Yino te arop yinan kotia napo, wae sumpwi mwanámp arop niampón. Aenámpara arop fárákapao yinan ponankor ensel fákáreao nke nap fek, tá arop fárákapao nke nap fek, yinan tirá wour mwaria wae nápon.

10 Kraisomp e narek sampoknámp fek táman, yino épérép arop niamp yakáp námpán maok, yumo Kraiso i konámp niník fek mér tokwaeráp arop yakáp napon. Yino te kárákáre mo námpán maok, yumo waeman kárákáre tokwaeráp yakáp napon. Yino te e moráp yakáp námpán maok, yumo te wae e tokwaeráp arop yakáp napon.

11 Wokwaek, tá koropea oukoumwán má ke fek kor, yino yae-porokwe yakápria, yinomp ounpour kor kácea wae nánko, tá yinomp waempyam te

[◊] **4:8:** Yé 3:17

turupwi. Arop fárákapao yinan fupuk. Tá yino fwapi tankáp mwanámp yak mono. [◊]

¹² Yino te yinokump yae kor fek tére tokwaerá yakáp i konámpono. Arop fárákapao yinan wouroumprá séri konapan maok, yino nopok am fárakapan yaewouranoria Kwarén sér i konámpo. Arop fárákapao yinan sámpá yampourou napo te, yino nopok mo, kárákáre fek yakáp i konámpono. [◊]

¹³ Yinan kwatae kar sér i konapan maok, yino am fárakapan nopok kwapwe kare karan sér i konámpono. Yino te ponankor apár mekamp aropao tiri pwae épér i konap niamp, tá ankank kwataerao sorok karenámp niampi yakáp námpono. Yino taki yakáp námp te koropea oukoumwan námpo.

Korin fákáre ankár Polomp ninikaok mwanap kar

¹⁴ Ono te yumwan pwarápae sánkria mámá kar kumwi mono. Ono onomp tárápu yumwan aropomphia ono yiráp ninikan fwapokwap námpono.

¹⁵ Táte kare yiráp Kristen yakáp nap mek yumwan taokeyakápnap naropwar 10,000 yakáp napan kor, wampweno, yumo te kápae kare Naropwar yak mono. Yumo Kristen yakáp nap fek ono ankárankamp mwar yiráp naropwar yak námpono. Am te ono Kwapwe Kare Kar farákáp namp fek yumo onomp tárápu niampi yakáp nápono.

¹⁶ Aenapantá ono ‘Yumo ankár ono i konampaok paokopenk’ ria sénampono. [◊]

[◊] **4:11:** 2 Ko 11:23-27 [◊] **4:12:** Lu 6:28; Ap 18:3 [◊] **4:16:** Fl 3:17

17 Am fek táman ono yumonapok Timoti sámp-kérép nanko, akwap námpono. Mao Kwaromp firáp námp fek onomp tárápara, ono man warákár tokwae nampono. Mao te Tokwae Karamp tére ankár yae-párák tére konámpono. Mao warko yiráp ninik farákareanánko, yumo fwap ono Kraisomp ninikaok akwap konamp mántwaok mwanapono. Ono kápae kare némpoukamp kápae kare sios mek take pourouráp ninik táman yénkrá farákáp konampono. [◊]

18 Ae te yumo ankwap fárakapamp ninik te onan, mao te yumonapok akwapea nke mo naeanria, yumo, ankwapan kwe-pwar námponorá ninikrá paokop napon.

19 Tak napan maok, mono. Táte Tokwae Karao takaerianánko te, ono yumonapok koupour kar akwap nanapono. Tá ono korop namp fek am yae-párák mér tokwaeráp yakáp námpria wae-nap aropamp kárákáre onokump yi kare fek nke nanapono. Am fárakapaonap kar mwar saráp wa te wampweno.

20 Am te apae riteanápe, Kwaro maomp firáp taokeyak námp te kar mwar sarápanápe mono, am te kárákáre méntér koropnámp ankankono. [◊]

21 Yumo te apae ninikan warákár rape? Ae te ono yumonapok koropea, yopor fekrá fwapok-wapaeria nepe, yumwan warákárria yonkwae porokwe niniként koropaeria nepe?

5

Kokopor ninik Korin mek yaknámp kar

[◊] **4:17:** Fl 2:22 [◊] **4:20:** 1 Ko 2:4

¹ Kar sérarrá koroprá, 'Yumo ou mek kokoporrá paokop i konap yak námp'rá sénapon. Tá am te mwar pourouráp niníkan Kristen mo aropao kor, take pourouráp niník tak mo i konapan napono. Am te ará: Arop ankárankamp náráp narop-waromp yumuntukamp yupu warámp-akwapea kokopori námpono.

² Tá yumo, ankwapan kwe-pwar námpón niník rape? Yumo te ankár am niník am pwarará éménk mpupo. Am kwatae niníknámp arop yumont yakantá ek far-pwar mpupo.

³ Kare, onomp pourou te yumwan panek yak nampan maok, onomp niník te yumont yak námpón. Tá ono kareao yumont yak namp niamp nánko, am aropamp kwatae niníki námp ono wae youroucoupi pwar nampon.

⁴ Ono yumwan wae arakrá séri nampon: Jisas Tokwae Karamp e fek koupoukarrá téreménk kipo. Aenapo nomp Tokwae Kar Jisasomp kárákáre ntia onomp niníkao kor yumont yak naenámpón.

⁵ Tá nomo ankár am aropan Satanomp yaek páte nánko maok, mao am aropamp pourouan kwatae pap naenámpón. Nomo tak nánko maok, Kwaro fwap Tokwae Karamp yae fek am aropamp waemp warko warámp naenámpón. [◊]

Sios mek arop kwatae niník nánko ek pwar mwanap kar

⁶ Yumo te, yino te kwapwe karean mpwe napán maok, am te kwapwe kare niník mono. Yis kánanke kwarok te mákia pan ponankor yárámprá kák konámp, am te yumo mér mo nap nie?

[◊] 5:5: 1 Ti 1:20

7 Yumo te yis moráp pan niampara, yumo wokwaekamp yis kwatae te ankár nkampok sirarea maok, yumo fwap pan wourékam niamp yiki kare yakáp mwanapon. Am te apae riteanápe, nomp Pasova mwanámp Sipsip Morok te wae ofai tenapono. Am ofa te Kraisono. ☀

8 Aenámpara, nomo te ankár lotu mwanap yae tokwae fek nánap i konámp araknámp mwanámp. Nomo ankár nomp pourou mekamp ponankor kwatae ninik te am arop fárakapao wokwaekamp yis nap mekamp ponankor tirá épér i konap niamp mwanámp. Tá nomo ankár yiki kare ninik ntia kare kar ninikaokria maok, am yis moráp pan wourékam niampi yakáp mwanámp. ☀

9 Ankwap pas ono wokwaek yiráp por kumwiria arakrá sériampono: Yumo kokopornap aropént nourouprá yakápi kwapon.

10 Ono te yumo mámá apár mekamp ponankor arop kokoporrá kikiánkáprá, ankwapamp ankank pouroukouprá, kwekár kwarén éntér paprá, mak i konap arop fárakapan ponankor 'Pwar tukupen' ria sér mono. Táte yumo am arop fárakapan pwar mwaria te ankár am apár ponankor pwar mwarea napon.

11 Aeno ono am kumwiamp kar fi te aráno: Táte arop yumo man yiráp ankwapnáprá sér i konapao, mao kokopor, tá mao ankwapamp ankank kikiánk, kwekár kwarén éntér pap, wouroump kar sér, mánmán ént fária mánmán, tá arop ankwapan pouwekápia maomp ankank

✉ 5:7: Kis 12:21; Jo 1:29 ✉ 5:8: Kis 12:15

pouroukoup, araknámp aropan te nouroupria méntér fári kwaponon. [◊]

12 Mokopono? Arop sios mek korop mo, ek yakápnap aropan youroukoup i konap tére te onomp tére nie? Mono. Aeno arop sios mek yak námpañ maok, am te yumo youroukoup mwanap tére támaono.

13 Ek yakápnap arop fárakapan te Kwaro námoku am fárakapaoinp nínik youroukoup naenámpón. Kwaromp Buk fek sérrá, ‘Yumo ankár yumo ou mekamp am kwataenap arop fárakap ek fárrarámprá párankop kip’rá sénámpón.

6

‘Kristen nonopok koti kwaponorá sénámp kar

1 Táte yumo ou mekamp arop ankwapan kar kwatae sénánko te, ae te mao Kwaromp koumteouráp arop fárakapan oupoukur akwapea Kristen monap aropamp yi fek kot i konámp nie? Mao takria te pwarápa mo nie?

2 Nomo Kwaromp koumteouráp arop nomo ponankor apárokamp aropamp nínik youroukoup mwanámp te, ae te yumo mér mo nie? Tá kare, yumo te waeman apárokamp ponankor aropamp nínik yurukup mwanapono. Ae te mokopono? Yumo kánanke kwarok karan kor yurukup mwanap pourou mo nie?

3 Ae te yumo mér mo nie? Nomo ensel fákáreramp ninikan fwap youroukoup mwanámpón. Aenámpara, nomo waeman

[◊] **5:11:** Ef 5:3,7

apár mekamp ankankamp kar youroukoup mwanámpkor wae fwap pwí námpono.

⁴ Yumo fwap tak mwanapara, yumo ou mek kar yak nánko te, apaeritea Kristen monámp arop fárakapan kar youroukoup mwanap tére sánk napon?

⁵ Ono yumwan ‘Pwarápae sámpen!’ ria sénampono. Ae te mokopono? Yumo ou mek te Kristen ankwapnáp yaworamp kar youroukoup naenámp yonkwae kourráp arop ankwap yak mo nie?

⁶ Take arop yak námpan maok, ankwapnápo yakrá náráp ankwapnápén Kraisén mér monap aropao nke nap fek takrá kot napon?

⁷ Ye, yumo te yiráp ankwapnápén kot nap támao, yumo wae kwatae níniki tenapon. Yumo apaeritea numwar yumwan kwatae papanáponorá yénképeyakáp moi napon? Yiráp ou mekamp arop fárakapao yiráp ankank pouroukoup napo te, apae ritea numwar takáponorá yénképeyakáp moi napon? [✳]

⁸ Yumo fwap tak mwanapan maok, yumoku kok támao arop ankwap fárakapan kwatae nínikria maomp ankank pouroukoup napon. Ye, yumoku yiráp ankwapnáp karean yumo take pourouráp nínik tak i konapon.

⁹ Yumo yumokuráp nínik mek kwekár mwanaape. Arop fárakap kwataenámp nínik i konap te Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp némpouk te yink mono. Kokopor nínik i konap arop fárakap, tá kwekár kwaronámpaok i konap, poumaropráp koumteou, yupuráp arop kokopor

[✳] **6:7:** Mt 5:39-40; 1 Te 5:15

i konap, arop fárakap pwarápae moria poumou-tarápu kok kwatae kokopor i konap,

¹⁰ oukun i konap, tá ankwapamp ankank kíkiank i konap, tá mánmán ént fária mánmán i konap, tá arop ankwapan wouroump kar sér i konap, tá ankwapamp ankank pouroukoup konap arop fárakap, ponankor take pourouráp arop fárakap te, Kwaro maomp firáp taokeyaknámp mek te tukup mwanap pourou mono. [◊]

¹¹ Tá yumo wokwaek te takeniamp arop yakápiapan maok, Kraisomp yirirao yiráp kwatae nínik torokor nápon. Kwaro yumwan náráponoria nánkáráp tenápono. Nomp Kwaro Jisas Kraisomp entia Kwaromp Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek yumwan fwapokwapia kák tenánko, waeman yae-párák kare arop yakáp napon. [◊]

Nomp pourourao Kwaromp e narek sampok naenámp kar

¹² Kare kápae kare ankank te ono fwap tak nanampan maok, am kápae kare ankank te onan yaewour i konámpánápe. Ponankor ankank ono fwap tak nanampan maok, ono ankwap ankankao onan poukwapanoria yénképá yak mono.

¹³ Kare, fir te yare mek pik konámp, yare te fir sámp. Mak i konámpán maok, am anánkaopwe te waeman Kwaro yak moi pap naerámpón. Aeno pourou te kokopor nínikamp mono. Ám te Tokwae Karampono. Tá Tokwae Kar te pourouampa, pourouan yaewour i konámpóno. [◊]

[◊] **6:10:** Ef 5:5; Yé 22:15 [◊] **6:11:** Ta 3:3-7 [◊] **6:13:** 1 Te 4:3-4

14 Mao námokuráp kárákáre fek Kwaro Tokwae Karan apár me mekamp fárámpá papámp te, taknámp nomwan kor fárámpá kák naenámpón. ◊

15 Yumo Kraisomp pourou ankwapmwaekao yakáp nap te mér mori kwapon? Ae te ono Kraisomp pourou ankwapmwaek fárákapea kokopor yupuamp pourouk pap nanko te, kwapwe kare naenámp nie? Am te tak mo kareno. ◊

16 Arop kokopor yupurént akwapá koumpeanámp te, waeman méntér ankárankamp pourou yak nepon. Yumo am te mér mo nie? Kwaro am táman wae arakrá séri námpón: “Am anánkaopwe te waeman ankárankamp pourou sámp nepon.” ◊

17 Aeno arop Tokwae Karént koumpá yak námp te, mao wae méntér ankárankamp Spirit fek yak nepon.

18 Kokopor níník te yiráp wonae fik yakantá, ankár panek pírikimp kipo. Ponankor ankwap kwatae níník aropao i konap te, ek pourou yípi fek saráp yak námpón. Aeno arop kokopor níník námp te waeman námokuráp pourou mek ponankor kwatae pap námpón.

19 Yiráp pourou te Yiki Kor Spiritamp yiki kor napono. Ae te yumo am mér mo rape? Kwaro yumwan wae Yiki Kor Spirit nénk tenánko, yiráp pourou mek yak námpón. Yumo te yumokuráp mono. ◊

20 Kwaro arean tokwae fek yumwan warko yamokwap námpono. Aenámpara yumo te

◊ **6:14:** Ro 8:11; 2 Ko 4:14 ◊ **6:15:** 1 Ko 12:27 ◊ **6:16:** Stt 2:24

◊ **6:19:** 1 Ko 3:16

yiráp pourou fekamp ankank tére nap te ankár Kwaromp e narek sampok kipo.

7

Yupu ti konap kar

¹ Oukoumwan te ono yumwan yiráp pas fekamp kar nopal sénae rae. Táte arop yupu sámp mo, kwaporok yak námp te kwapwe kareno.

² Aeno nkawakwe make kokopor ninik yak námpara, arop ankákárak ponankor moumountukri yupu ti, tá koumteou ankákárak ponankor moumountukri poumarop nap mek tankáp mwanap te fwapon.

³ Aeria poumaropamp pourou te maomp yupurampono. Poumarop kákánki kwapon. Tá taknámp yupuamp pourou te poumaropampono. Yupua kor kákánki kwapon.

⁴ Yupu te námokuráp pourou poukeyak mono, maomp poumaropao poukeyak námpo. Tá taknámp poumaropamp pourou te námoku poukeyak mono, maomp yupua kor poukeyak námpo.

⁵ Aenepara, anánkwap yumo te nonopok younkwe sirarea yiráp pourou kákánki kepono. Kare, táte yumo ankárakamp ninik fek Kwarén kar toropwap nenepe ke fek saráp pwate yak neria te fwapon. Aeno wakmwaek te ankár koumpá yak nenepon. Takria yumo yiráp pourou yumo fwapi taokeyak mo napo, Satano yiráp ninik mek kwatae ninik kákantáno.

6 Ono mámá kar sénamp te, yumwan yaewour naenámpan sénampono. Am te ono yumwan am-paok mwanap loan pap mono.

7 Ono warákár namp te, ponankor koumteouráp arop te ono nampnámp are yakápenkria nampan maok, Kwaro ponankor ankákárrank aropan níník ankákárrankrá nénk námpono.

8 Aeno are yakápnap koumteouráp arop fárakap, tá kae koumteou, am fárakapan te ono arakrá sénampon: Táte am fárakap ono are yak namp niamp makria te am te kwawpe kareno.

9 Aean maok, am fárakap námokuráp pourou fwapi taokeyak moantáno, fwapon. Poumourtápu koumteou ti, tá koumteou poumou nap mek tankáp kipo. Tankria te fwapon. Tak moia te am fárakapamp níník fárámp nánko, kokoprantáno. *

10 Am yupu tinap arop fákáre ntia poumou nap mek tankápnap koumteouran ono lo nénk nampon. Am te onokump lo mono, Tokwae Karamp lonono. Am te arak: Yupu náráp poumarop pwar-akwap naeane.

11 Mao náráp poumarop pwarará akwap námp kwamp te, ankár kwaporok yak kuno. Aeno kwaporok yak naenámp pourou mo námp kwamp te, ankár arákarrá akwapea am pwaranámp poumaropamp nap mek tank kun. Tá poumaropao kor maomp yupu pwar te mo karono.

12 Tá ankwap fárakapan te onoku támao sénampon. Am te Tokwae Karamp kar mono. Ono arakrá sér: Kristen arop yupu sámp námp,

* **7:9: 1 Ti 5:14**

maomp yupu Kraisén mér mo námpao maok, am yupu fwap maomp poumaropan warákár nánko te, am Kristen arop te am yupu pwar kwapono.

¹³ Tá Kristen yupu poumou nap mek tank nánko, maomp poumarop Kraisén mér mo námpao, fwap am yupu sámpá yak naerianánko te, am yupu te maomp poumarop pwarará akwap mono.

¹⁴ Yumo wae mérapon: Poumarop Kwarén mér mo námpao náráp yupunt akwapá koump námp te, waeman fwap Kristen ou mek yak námpon. Tá yupu Kwarén mér mo námpao Kristen aropamp nap mek tank námp te, mao waeman fwap Kristen ou mek yak námpon. Aeno tak moia napo te, maomp tárápu fárakap te sios mek yakáp mo mwanape. Aeno oukoumwan te am fárakap sios ou mek yakáp napon.

¹⁵ Aeno téte poumarop Kristen mo námpao, náráp yupu pwar naeria te, fwap pwar naenámp. Tá taknámp, yupu Kristen mo námpao, náráp poumarop pwar naeria te, fwap pwar naenámp. Am yiráp ankwapnáp ntia yiráp antápan take niník korop námp te, apae man taki kwaponoria fákápa fákeyak námpánápe. Kwaro yumwan wumwiri námp te, yonkwae porokwe niníkaok mwanapria ninámp. *

¹⁶ Aenámpara, yupu amo te fwap waráp poumarop Kristen moinámpán yaewour napo, mao Kristen naenámp ni mo nie? Am te amo mér mono. Tá poumarop amo fwap waráp yupu Kristen moinámpán yaewour napo, mao fwap Kristen naenámp ni mo nie? Am táman kor amo

* ^{7:15:} Ro 12:18

mér mono. [◊]

Nomo ankár Kwaro sápnámp ninik fek yakáp mwanámp kar

¹⁷ Aeno arop ankwapan Tokwae Karao wumwiria mokope pourouráp tére sánkeanánko te, mao te ankár am fek saráp yakáp mwanapon. Ono te ponankor sios mek lo takrá pap konampon. [◊]

¹⁸ Ae te arop ankwap maomp yi(pi fárakapea napo, Kwaro man wumwi námp nie? Tak nánko te, mao am yi(pi fárakapnámp warko yárákarea pwarará, am toupou mek wouroump naenámp mono. Ae te arop ankwap mao yi(pi fárakap moi námpan Kwaro wumwi námp nie? Takanánko te am arop te yi(pi fárakap naenámp te mono.

¹⁹ Am yi(pi fárakapnap ninik ntia yi(pi fárakap monap ninikao kor kánanke kwataeno. Aeno Kwaromp loaok tukupnap ninikao maok, am te tokwae kar ankankono. [◊]

²⁰ Arop mokope yak nánko, Kwaro man wumwi námp te, mao oukoumwan ankár take támao yak naenámpón.

²¹ Ae te amo kwaporok tére konap arop * yak napo, Kwaro amwan wumwi námp nie? Takanánko te, amo am táman yonkwae sakáp yak kwapono. Aeno táté amo kwaporok tére konap aropamp tére pwar akwap nanap mwae kup yak nánko te, fwap mántwaok nanapon.

²² Aeno arop slev yak námp mekamp Kwaro wumwiri námp te, mao te Tokwae Karao nke

[◊] **7:16:** 1 Pi 3:1-2 [◊] **7:17:** 1 Ko 7:24 [◊] **7:19:** Ga 5:6 ^{*} **7:21:** ‘Slev’ a, ‘Kwaporok tére konap arop’rá sénámp firan mér nae rap kwamp te, “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 kware 35 ntia 36 fek nkeampo.

námp fek te, mao warko slev mono. Aenámpara, arop slev yak mo, amwar yak námpan Tokwae Karao man wumwianámp te, oukoumwan mao Kraisomp slev yak námpon.

²³ Kwaro yumwan arean tokwae fek warko yamokwapea érékép námpón. Aenámpara, yumo te épi níník fek yakápnap arop fárakapamp slev yakápi kwaponó.

²⁴ Ononamp fákáre, nomo mokopi yakáp námpán Kwaro nomwan wumwirianánko te, ankár take pourouráp níník fek Kwarént yakáp mwanámpón.

Are yakápnap koumteouráp aropan sénámp kar

²⁵ Tokwae Karamp lo te mono, onoku níníknamp karan are yakápnap koumteouráp aropan sénæ nae. Kwaro onan aropompia onan níník kour sáp nánko, yumo fwap ono sénamp kar wawia, karenorá níník mwanap pwi námpón.

²⁶ Oukoumwan mámá ke fek te nkawakwe make níník tokwaenámp ankank koropánk námpara, fwaponó. Yumo ponankor oukoumwan yakáp napnámp taknámp yakáp kipo.

²⁷ Ae te amo wae yupu sámp nap nie? Takanánko te, amo am yupu pwar nanap mwae kup oupourounki kwaponó. Ae te amo oukoumwan yupu sámp mo nie? Takanánko te, amo yupu sámp nanap níníki kwaponó.

²⁸ Tá taknámp amo yupu sámp nap am te kwatae níník yak mono. Tá énki yupu poumou nap mek tank námp, am támao kor kwatae níník mo, fwaponó. Aenapan maok, am fek apárokamp níník tokwae yak nánko, kápae kare kar pap mwanape.

Ae mwanapara, ono am ankank yumwan korpánk te 'Mono' ria sénampon.

²⁹ Ononamp fákáre, ono arakrá sénampono: Oukoumwan mámá ke te wae fae námpon. Oukoumwan mámá yaknámp ke fek te yupuráp arop fárákap te ankár yupu moráp niampi yakáp mwanapon.

³⁰ Tá arop fárákap éménk i konap te ankár éménk monap arop fárákap niampi yakáp mwanapon. Tá warákáránknap arop fárákap te ankár warákáránk monap arop fárákap niampi yakáp mwanapono. Arop fárákap mani fek ankank ti konap te, ankank ti-fákeyak moi nap niampi yakáp mwanapon.

³¹ Tá arop fárákap apárokamp ankankan tére konap te, ankár mámá apár mwaekamp ankank kárákáre fek ti-fákeyak mo i konap arop fárákap niampi yakáp mwanapon. Arak námpara, nomo wae mér námpon: Nánkár mámá apár mwar pourourápi akwap naerámpo. [✡]

³² Ono te kápae kare ankankao yiráp ninik sámpá yampourou te, monoria nampon. Arop yupu sámp mo námp te fwap Tokwae Karamp ninikan ninik tokwaeria, Tokwae Karao warákáránmp ninik fek tére konámpo.

³³ Aeno arop yupu sámpeanámp te, yupuao námwan warákár naenámp ninik fek tére nae ritea mámá apár mekamp kápae kare ankankan saráp ninik tokwaerá tére konámpo.

³⁴ Aenámpara, maomp ninik te kápae kare mwae-párak akwapránk námpon. Tá yupu poumou nap mek tank mo námp te, am yupu énki fwap Tokwae Karamp ninikan ninik tokwae konámpo.

Aeria mao fwap pourou ntia maomp waempao kor yiki kukarrá yak naeria námpon. Aeno yupu poumou nap mék tank námp te, náráp poumaropao warákár naenámp níník fek tére nae ritea, apárokamp ankankan saráp níník tokwaerá tére konámpoon.

³⁵ Ono mámá kar sénamp te yumwan yaewour nánko, yumo yae-párák yakáp mwanaap karan sénampon. Am te yumwan, poumou nap mek tankáp, tá yupu ti kwaponoria taokor mono. Ono nik namp te kápae kare por yumo yae-párák kare yakápria Tokwae Karamp tére napo, ankwap ankankao yiráp níník mek sámpá yampourou mo naenámpria nampon.

³⁶ Táte arop ankwap náráp por kar yoroitenap yupu yak nánko, námo kwaporok yakrá yépkria, kwatae níník koropantá námp kwamp te, mao fwap námoku níník námpaok am yupu sámp naenámpoon. Am tak námp te, mao kwatae níník mo, fwapono. Am anánkwap fwap koumpeyak nenepon.

³⁷ Aeno táte arop ankwap maomp níník kárákáreria man fopwaok naenámp ankank mo nánko, mao fwap námokuráp níník taokeyak námp támao náráp níníkao sérrá, ‘Am yupu énki náráp por kar yoroi nap taki yakano’ rianámp te, am te kwapwe kareno.

³⁸ Aenámpara, arop náráp énki yupu sámp námp te, kwapwe kare níník námpon. Tá arop yupu sámp mo námp te kwapwe kare kare níník námpon.

³⁹ Táte yupu ankwapamp poumarop oukoumwan yiki yak námp fek te, am yupu méntér koumpá yak námpon. Aeno maomp poumarop

sumpwi nánko te, am yupu warko poumaropént koump mo, párák yak námpón. Táte mao ankwap poumou nap mek tank naeria námp kwamp te, mao fwap tak naenámpan maok, mao te ankár Kristen aropamp nap mek tank kuno. [☆]

⁴⁰ Aeno onoku te arakrá ninik nampón: Mao kwaporok yakria te, mao fwap warákár tokwae naenámpón. Tá ono ninik namp te, ono waeman Kwaromp Spirit onan woukoupá yak nánko, ono mámá kar farákáp nampón.

8

Kwekár kwarén ofa sánknap nape firan sénámp kar

¹ Ono oukoumwan te kwekár kwarén ofa sánknap nape fir yumo turunki napan sénae rae. Tá kare, nomo ponankor wae mér tokwaerápan maok, mér sámp konap ninik mwar te 'Námo mér tokwaerápao namp'rá warákár-sér mwarea napon. Aeno nomo arop ankapan nouroup mwanámp ninik sámp námp, am támao maok nomwan fwap kárákáre kor Kristen yoroi pap naenámpón.

² Táte arop ankwapao, námo te wae méri yak namprá ninik námpao maok, am aropamp mér te oukoumwan pwi kari yak mono.

³ Aeno arop ankwap Kwarén nouroup kari yak námp te, Kwaro man mér kari yak námpono. [☆]

⁴ Am kwekár kwarén ofa sánkeanap fir émi fári konap ninik te ono arakrá sénampon: Nomo wae mér námpón: Kwekár kwar te kare kar ankank

[☆] **7:39:** 2 Ko 6:14 [☆] **8:3:** Jo 14:23

mono. Am te wunéri mwar sarápono. Kwar kare ankárankampao saráp yak námpon.

⁵ Kare, wae kápae kare ankank támán 'Kwarono'rá sér, tá kápae kare ankankan 'Náráp Tokwae Kar'rá sér i konapon. Tá kare, am kwar fákáre te yámar mek yakáp, apárok yakáp napan maok,

⁶ am te wampweno. Nomo waeman ankárankamp Kwaro mwar nomp Naropwarono. Mao támao ponankor ankank yoroinámp fi kor yak nánko, nomo maomp kare yakáp námp, nomo wae mérámon. Tá waeman ankárankamp Tokwae Kar mwar yak námp, am te Jisas Kraisono. Mao námoku Kwarént ponankor ankank yoroia nepo, nomo mao fek támán yiki yakáp sámp námon. ☩

⁷ Aeno Kristen ankwap fárakap te am kwekár kwar te kánanke kwataenorá mér mo napon. Am fárakap te wokwaekamp arop kwekár kwarén lutunap ninikan nkeaka, am kwekár kwarén ofa sánknap fir émi te, ofa kare támao ara, am fir émi te kwekár kwaromponorá ninik i konapon. Am fárakapamp Kwarén méráp te oukoumwan ninik kour mo nánko, am fir émi fánapara, am fárakapamp ninik mek oum sámpantá ninik napon.

⁸ Aeno fir te támao nomwan Kwaromp wonae fik tirá párakop mono. Táte nomo fár moria, nomo Kwaro nke námp fek kwatae yakáp mono. Táte nomo fánámpao kor Kwaro nke námp fek kwápwe kare yakáp mono.

⁹ Aeno yumo arakrá ninik kip: Yumo fwap apae fir fár mwaria nap, fwap fár mwanapan maok, takria am ankank yumoku nap támao kárákáre

✩ **8:6:** Jo 1:3; Ef 4:6

monap arop fárákapamp nínik mek nánko, am fárákap kwatae nínik fek tukup mwanape.

10 Wae mérap arop amo kwekár kwaromp lotu nap mek akwapá tankrá fánapo, táte arop ankwap, mámá fir onan kwatae pap naeanrá apáp námpao, mao amwan nke nánko, am támao maomp nínik fárámp nánko, am kwekár kwarén ofa sánknap fir fánaerámpoon.

11 Tá waráp mér támao nomp ankwapnáp Kraiso sumpwia warko warámpnámp arop am te kárákáre mo nánko, man kwatae pap námpoon. **◊**

12 Yumo wawenk: Nomp ankwapyaenáp ankwap fárákap Kwarén mérap te kárákáre mo napara, fir fár mwanap te apáp napono. Táte yumo am fwapan mpweria napo, am fárákapamp mér kwatae akwap námp te, am nínik támao yumo Kraisén kwatae nínik napon.

13 Aenámpara, táte fir támaoianánko, onomp ankwapnápo kwatae nínik nánko te, ono warko émi fár mo akwapea sumpwinámp ke fek nanampon. Takria ono am tére namp fek tapek onomp ankwapnápo kwatae nínikantáno. **◊**

9

Polo kwaporok aposel tére námp fek warákárnaámp kar

1 Ae te lo ankwapao, tá ankwap kwatae ninikao onan sámp-fákeyak námp nie? Mo karono. Ae te ono aposel mo nie? Ae te ono nomp Tokwae Kar Jisasén nke moi namp nie? Ono Tokwae Karamp

◊ 8:11: Ro 14:13-15 **◊ 8:13:** Ro 14:21

tére nanko, yumo am tére fek saráp Kristen moi nap nie? [✡]

² Ankwap fárakapamp nínik te onan, mao te aposel monorá napan maok, wampweno. Yumo waeman onan te, aposel karenorá mér napon. Ono Tokwae Karamp aposel kare yak namp te yumo Kristen yakáp nap támao yénkép námpon.

³ Arop ankwap fárakap onan kot i konap te, ono am fárakapan nopal arakrá sér i konampon:

⁴ Ae te yino yinomp tére fek mwaek fir fépérrá ént fépérrá mak námp te kwawwe kare mo nie?

⁵ Ae te yino Kristen yupu sámpea méntér ankwap aposel, tá Tokwae Karamp nánaeounáp, tá Pita, arao i konapnámp éréképea paokop mwanámp te kwatae nie?

⁶ Ae te Barnabas yino mwar yinokump pourou taokeyak nenemp mani tére nenko, ankwap aposel fárakap te mo nie?

⁷ Apae aropao soldia téreria námokuráp fir oupourounk i konámpón? Apae aropao yopwar yororia námoku fánaenámp fir sámp mo i konámpón? Tá apae aropao bulmakau taokeyakria maomp mom wouri fár mo i konámpón?

⁸ Ae te ono arop fárakapamp nínikaok sarápria, ono takrá sénamp nie? Mono. Kwaromp lo támao kor takrá sér i konámpono.

⁹ Moseso lo fek kar arakrá kumwi námpono: “Bulmakau wit yi pi aokop naeria pumpurékamprá járakria, am fekamp sámpá fánaerianánko te, amo maomp top kor fek sérémékéri kwapon.” Ae te Kwar te bulmakauan saráp nínik námp nie?

[✡] **9:1:** Ap 26:16; 2 Ko 3:2-3

10 Mono. Waeman nomwan kor níkia sénámpón. Ye. Am kumwi yak námp te yinan sénámpón. Kwar te arake nínikan warákár námpon. Arop yop-warampor kwar nánaprá párikop námp, tá arop fir noumourinámp tinámp arop te, am tére nemp fek fwap fir ankwapmwaek sámp nenemprá nínik nepon. ☩

11 Aeno yino te Spiritamp ankank yumo ou mek ankankounámp yoro námpon. Aenámpara, tátē yumo yinan pourouamp ankank ti-sáp nap am te kwatae nie? Am te yino yoroinámp ankankou támao wae ki tank námp niamp námpon. ☩

12 Tátē arop ankwap fárakap yumonap ankank fwap sámp mwanapan nánko te, yino fwap kápae kare sámp mwanámpón.

Aenámpan maok, am ankank yino fwap sámp mwanámp am te yino sámp mo i konámpón. Yino te Kraisomp Kwapwe Kare Kar akwap naenámp mwaé kup taokor te monoria námpon. Aeria námp kwamp, yino nkawakwe make nínik tokwaeran kor sámpea fokopeyakáp konámpón.

13 Pris fárakap Kwaromp napmek tére nap te, am Kwaromp napmekamp fir sámpá fári konapon. Tá arop fárakap alta fek tére nap te am alta fekamp Kwarén ofa sánk konap fir émi tirá fári konapon. Ae te yumo am mér mori kwapon? ☩

14 Tá taknámp Tokwae Karao mámá lo pap námpono: Arop fárakap Kwapwe Kare Kar farákáp konap te, am Kwapwe Kare Kar wanap aropaoinap pourouran yaewour naenámp ankank ti mwanapon. ☩

✩ 9:10: Lo 25:4; 1 Ti 5:18 ✩ 9:11: Ro 15:27 ✩ 9:13: Lo 18:1-3

✩ 9:14: Mt 10:10; Ga 6:6

15 Aerimpan maok, ono te take pourouráp ankank ankwap sámp moi nampon. Tá ouk-oumwan kuri ono ankank ankwap sámp naeria mámá kar kumwi mono. Takria te ono pwarápae tokwaeria manéñkir sumpwi nanampono. Ono tére namp fek fwap yiráp yaekamp mani sámp nanampan maok, sámp moria, táman warákár nampon. Am te, arop ankwapao taokor te monoria nampon.

16 Ono Kwapwe Kare Kar farákáp konamp te, onoku táman warákárria ‘Ono te kwapwe kare ninik namp’rá sér mono. Am Kwapwe Kare Kar farákápnamp tére te Tokwae Karao onan sáp námpara, ono ankár takrá tére nanampon. Táte ono Kwapwe Kare Kar farákáp moria te, ono waeman kwatae yak naerampon.

17 Táte ono onokump ninik fek ono am téreria te, ono fwap nopok mani sámp nanampon. Aeno am tére fek mani sámp mo námp te, am te apae riteanápe Kwaro sápnámp tére onokump ninik fekamp tére monoria nampono.

18 Aenámpara, ono te apaeran nopok sámp nanampon? Onomp nopok sámp nanamp te aráno: Ankank ono am tére namp fek fwap sámp nanampan, ono sámp mo nampon. Ono Kwapwe Kare Kar farákáp namp te, arop fárakapan kwaporok nénk nampon. Kwaro onan takampria sáp námpara, ono kor tak tére nampán warákárampon. Tak namp táman maok, nopok ankank sámp namp niampon.

Pol aropamp kwaporok tére konámp arop niamp yaknámp kar

19 Ono te arop ankárankampamp kwaporok tére konamp arop yak mo nampao maok, onokump ninik fek ponankor aropamp kwaporok tére konamp arop niamp yakria, ono fwap kápae kare arop Kwaronámpok éréképá korop nanampria nampón.

20 Aenampara, Juda firaو nke nap fek te, ono Juda niampi yakria, fwap Juda fi érékép nanampón. Onoku kare te loamp yae ankore mek yak mo nampao maok, loamp yae ankore mek yakápnap aropao nke nap fek, ono loamp yae ankore mek yaknamp arop niampi yakria, loamp yae ankore mek yakápnap arop fárakap érékép naeria nampón.

21 Lo monap arop fárakap nke nap fek te, ono lo monamp arop niampi yakria, lo monap arop fárakap érékép naeria nampón. Aenampao maok, ono te apae Kwaromp lo pwar nampanápe, mono. Ono Kraisomp loaok nampón.

22 Kárákáre monap arop fárakapao nke nap fek te, ono kárákáre moráp arop niampi yakria, kárákáre monap arop fárakap érékép naeria nampón. Ono ponankor aropao i konap ninik sámpea, arop ankwap fárakap érékép nanamp ponankor mwaе kup oupourounk nampón.

23 Ono mámá kápae kare tére tak i konamp te, Jisasomp Kwapwe Kare Kar am fárakapaonapok akwap nánko, arop fárakap kwatae ninik pwarará Kwaronámpok korop napó, ono kuri warákár tokwae sámp nanampón.

Nomo Kristen kárákáre fek yakáprá tukup mwanámp kar

24 Arop fárakap foporakor nap te kámá-pwar ak-wapnámp arop ankárankampao saráp ankank sámp konámpo. Yumo am te mér mo nie? Yumo kuri ankár ankank sámp mwanámpria kárákáre fek foporakor kipo. ☩

25 Tá arop ponankor ankapan kwe-pwarará ankank sámp mwaria te, námokuráp pouroukamp ninik ponankor tirá néř i konapono. Am arop fárakap mao tak nap te, kwatae akwap naenámp ankakan sámp mwanámpria ni konapono. Aeno nomo térerá tukupnámp ankank te kwatae akwap naenámp pourou mono. ☩

26 Aeria maok, onoku te ono fárakop nam-pao maok, ono te nkwarek nke, mamek nkerá fárakop mono. Ono te arop yorowarria ni konapnámp, yae sîrarrá akwap nampaok maok, kwaporok nkwarek mamek yae sîrarrá akwap mo i konapono.

27 Ono ankár onokump pourou fwapi poukwa-pea nanko, ankár akwap naeria ninik nampaok akwap konampono. Takria ono ankwap arop fárakapan saráp Kwapwe Kare Kar farákáp nam-pao, onoku kare te wakmwaek am ankank sámp moantáno.

10

Nomwan Israel firaoi nap yénkép námp mér mwanámp kar

1 Ononamp fákáre, yumo aran mérenke: Moses yakámp ke fek, nomp appeyaenáp Kwaro taokeyaknámp koumwe ankore meaok, pu kor fek

✩ 9:24: Fl 3:14 ✩ 9:25: Je 1:12

saráp Kwaro yénképnámp mxae-páraok solwara
Retsi támprá tukupapono.

² Tá am fárakap koumwe ntia solwara mek baptais sámpap te, Mosesomp wakmwaek tukup napán yénkép námpón.

³ Tá am fárakap ponankor am Kwaromp Spiritao nénkámp fir fáriapono.

⁴ Tá am fárakap ponankor Kwaromp Spiritao sánkámp ént fépériapono. Ye. Mao am Spiritamp yumwi mekamp ént am fárakapént akwapámpán fáriapono. Am yumwi te Kraisono.

⁵ Aeapan maok, am ou mekamp kápae kare koumteouráp aropamp níník te Kwaro warákár moimpon. Aenko am fárakap kwar saráp mek surumpwiapo, maomp yákáre te ampok tankápimpón.

⁶ Aeapan am ankank ponankor te nomwan yénkép nánko, nomo nkeá am fárakapao kwatae ankankan kíkiangiap, am te nomo kor takantá mér mwanámpón.

⁷ Tá yumo kwekár Kwaromp níníkaoki kwapono. Ankwap fárakap am ou mek yakápap takiapono. Kwaromp Buk fek am fárakapan arakrá sénámpón: “Koumteouráp arop fárakap tankáprá fir fépérrá ént féperia, wakmwaek poumou tárápu fárámpea tukuprá koumteount kokoporiapón. [◊]

⁸ Tá yumo ankwap fárakap am ou mekamp kokoporiapnámp taknámp yumo kor kokopori kwapono. Am fárakap takria ankárankamp yae fek 23,000 surumpwiapono. [◊]

⁹ Tá nomo Tokwae Karamp yopor te mokopon

[◊] **10:7:** Kis 32:6 [◊] **10:8:** Nam 25:1-2

nke mwarria nkwak mak mwareano. Wokwaek am arop fárákap ou mekamp ankwap fárákap takapo, fou-tákamao yourounkwe nánko, am fárákap surumpwiapono. [◊]

10 Tá wokwaek Israel fi mekamp ankwap fárákap Kwarén kokwarokiapnámp yumo kor Kwarén takrá kokwaroki kwapon. Am fárákapan te arop paok i konámp ensel koropea paoki pwaránko surumpwiapon. [◊]

11 Mámá ponankor ankank Israel firan kropámp máte, arop mér mwanapono. Tá amiap kar Buk fek yak námp, nomo oukoumwan mámá ke fek pwar naenámp yae wonae fik nánko, yakápnámp arop nomwan niník sáp námpón. [◊]

12 Aenámpara, arop, námoku waeman kárákáre yak namponorá niník námp kwamp te, mao ankár mér kuno: Takria mao piká párákapantáno.

13 Yumwan mokop nap nke naeria koropnámp ankank te mwar pourouráp mono. Waeman ponankor aropan mokop naprá nke naeria korop konámp wuri popwarono. Tá Kwaro yumwan kwaporok pwate nánko, am ankankao yiráp kárákáre kwe-pwar mono. Táte yumwan mokop nap nke naerianámp ankank korop námpán kor, Kwaro yumwan yaewour naenámp muae kup yoro naeria námpón. Am muae kup te aráno: Mao yumwan kárákáre sánk nánko, am koropnámp ankank yumwan apárok tirá nérmono. [◊]

Kwarén loturia kwatae Spirit méntér lotu i konap kar

[◊] **10:9:** Nam 21:5-6 [◊] **10:10:** Nam 16:41-49 [◊] **10:11:** Ro 15:4

[◊] **10:13:** Hi 4:15

14 Aenámpara, onomp nouroup fárakap kare, yumo ankár kwekár kwarén lotu i konap ninik te younkwe sánk kipo.

15 Yumo te wae mérapara, ono yumwan sénampon: Yumoku ankár onomp kar mámá youroukoup kipo.

16 Mámá kap te waeman Kwaromp ourour yak nánko, nomwan Kwaro Kraisomp yirirént tapok-wapeanánko, nomo fár mwaria ‘Aesio’rá sér i konámp. Tá am pan nomo fopwar i konámp te, mao nomwan Kraisomp pourourént tapokwapá pwar konámp.

17 Waeman ankárrankamp pan saráp námpara, nomo kápae kare koumteouráp arop, nomo ankárrankamp pourou saráp yakáp námp. Am te apae riteanápe, nomo ponankor am ankárrankamp pan táman saráp sámp konámpara námp. [◊]

18 Yumo Israel fákáreran ninikenke! Arop fárakap te alta fek yankapnap ofa ankwapmwaék fári konap te, am támao am alta poukeyaknámp Kwarént tapokwap napon.

19 Aeno yumo takria, onan, mao te ankwap fi aropao kwekár kwarén ofa sánk konap fir támao kare kar ankankrá sénámpan mpwe mwanape. Tá ono, am kwekár kwar fárakapan kare kar ankankonorá sér mono. [◊]

20 Mono! Ono te arakrá sénampon: Ankank Kwarén mér monap ankwap fi aropao ofa i konap te, mao kwatae spirit fárakapan ofa sánk napono. Am fárakap te Kwarén ofa sánk mono. Tá onomp

[◊] **10:17:** Mt 26:26-28; Ro 15:5 [◊] **10:19:** 1 Ko 8:4

ninik te yumo kwatae spirit fákárerént tukupá tapokwap te monoria nampon.

²¹ Yumo te Tokwae Karamp kap mek fárrá, tá kwatae spiritamp kap mek méntér fár mwanap pourou mono. Yumo Tokwae Karamp kákánar fek tankáprá fépélia, kwatae spiritamp kákánar fek méntér tankáprá fépér mwanap pourou mono. [◊]

²² Yumo tak nap te, Tokwae Karao nomwan kokwarokria yoporanoria nape? Nomp kárakáre te maomp kárakáreran kwe-pwar námp nie?

Nomo ankár nomp Kristen ankwapnápén ninik mwanámp kar

²³ Kare, kápae kare ankank nomo fwap tak mwanámpan maok, am kápae kare ankank te nomwan yaewour mono. Kápae kare ankank nomo fwap tak mwanámpan maok, am kápae kare ankank te nomwan kárakáre kor Kristen yoroi pap mono.

²⁴ Nomo, námoku támao saráp fwapi yakáp mwarrá ninik mwareano. Nomo ankár arop ankapan fwapi yakanoria ninikrá yaewour mwanámpón. [◊]

²⁵ Yumo maket mekamp fir émi mani fek sámp nap kwamp te, ‘Kwekár kwarén ofai nap ni mo nie?’rá turunkupi kwapon. Yiráp ninik sánánkar porokwe fek yak naenámp fekono.

²⁶ Am te apae riteanápe, nomo wae mérámpón: Mámá apár ntia kápae kare ankank am mek top-pwarámpá yak námp te, Tokwae Karamp sarápono. [◊]

[◊] **10:21:** 2 Ko 6:15-16 [◊] **10:24:** Ro 15:12 [◊] **10:26:** Sng 24:1

27 Táte arop ankwap Kwarén mér mo námpao, mao yumwan ‘Nomont fárenk’ ria wumwi nánko te, yumo tukup mwaria nap kwamp te, am te fwapon. Kápae kare ankank yumwan nénk nap te fwapon, fár kipo. Yumo níník tokwaeria turunk-upi kwapon.

28 Aeno táte yumo tankáprá fánap arop ankwapao yumwan arakrá sér, ‘Mámá te kwekár kwarén ofainap fir émino’rá sénánko te, yumo am sénámp aropan wawia man níník napara, yumo fári kwapon.

29 Ono te yumo kareao kwatae nínikantánoria sér mono. Ono sénamp te, am arop ankwapao yumwan, kwatae níník naprá nínikantánoria sénampono.

Ono waeman fwap am fir fánanamp te, apae ritea am arop ankwapamp níníkao onan taokor naenámpon? [☆]

30 Táte ono Kwarén ‘Aesio’rá fánanko te, ankwap arop te apaeritea ono ‘Aesio’rá sénamp táman ‘Amo kwatae nap’rá sénaenámpon?

31 Aenámpara, táte yumo fir fépérrá, ént fépérrá, tá yumo ankwap apae ankank nap, am te ponankor ankár Kwaromp e narek sampok mwaro. [☆]

32 Yumo te ankár Juda fi, Griki fi, tá Kwaromp sios mekamp koumteouráp arop fárakap aran níníkria, arop yumanap níník fek piká párákap naeane. Fwapnae karia paokop kipo. [☆]

33 Ono kuri kápae kare ankank tére namp te, arop ponankor fwap níníkrá tére namp warákár

[☆] **10:29:** 1 Ko 8:4-13 [☆] **10:31:** Kl 3:17 [☆] **10:32:** Ro 14:13

mwanap námpan tére konampon. Ono te onoku, onan yaewouranoria tére mono. Ono kápae kare aropan yaewourrá tére nanko, Kwaro fwap am fárakapan warko érékép naenámpria tére nampon.

◊

11

¹ Ono Kraisomp ninikaok yárik i konampara, yumo kor ankár onomp ninikaok paokop kipo.

Lotu nap mek me korok woukwap konap ninikan sénámp kar

² Yumo te kápae kare por ono i konamp ninikria am kápae kare kar ono sámpea yumwan nénk namp níki-samp yakáp konapono. Aenapara, ono 'Yumo te kwawé kare ninik i konap'rá sénampon.

³ Aeno ono ninik namp te, yumo kuri mámá kar ankwap aran mérénkria nae: Ponankor poumourtáruamp yépe kor te Kraisono. Tá yupuamp yépe kor te maomp poumaropono. Kraisomp yépe kor te Kwarono.

⁴ Táte koumteouráp arop koupoukarrá lotu mek poumarop náráp me korok woukwapea Kwarén kar toropwap námp, tá Kwaromp kar farákáp námp te, am arop námokuráp me kor Kraisén pwarápae sánk námon.

⁵ Táte yupu ankwap lotu mek náráp me korok woukwap moi yakrá Kwarén kar toropwap, tá Kwaromp kar farákáp námp te, mao kuri námokuráp me kor, náráp poumaropan pwarápae sánk námon. Am te yupu me pwae ponankor fárakapá pwar námp niampon.

◊ **10:33:** 1 Ko 9:20-22

6 Táte yupu náráp me korok woukwap mo námp kwamp te, mao ankár me pwae fárákapea fae tákáre naenámpón. Táte am yupu me pwae fae tákáre nánko, poumaropao pwarápaeanámp kwamp te, ankár me korok woukwap kuno.

7 Aeno poumarop te maomp me korok woukwap mono. Am te apae riteanápé, mao Kwarén wounámpria maomp e tokwaeran yénkép námpon. Tá yupu te poumaropan wounáprá maomp e tokwaeran yénkép námpon. [◊]

8 Kwar te yupuan níníkia man yaewour naenámpria poumarop yoro mono, poumaropamp pourou fek yupu yoroi námpon. [◊]

9 Kwar te yupuan níníkia man yaewour naenámpria poumarop yoro mono. Mao te poumaropan níníkia man yaewour naenámpria yupu yoroi námpon. [◊]

10 Aenámpara, yupuamp me korok woukwap námp te ankár poumaropamp yae ankore mek yakáp nap yénkép nánko, ensel fákáre fwap nke mwánapon.

11 Aeno nomo Tokwae Karént yakápria te, yupu te kwaporok námoku nápar yak mo i konámpón. Tá poumaropao kor kwaporok námoku nápar yak mo i konámpón. Aenepara, nonopok yaewour nenepono.

12 Kwaro poumaropamp pourou fek yupu yoroimpan maok, oukoumwan te taknámp, yupuamp pourou meknámp arop forokor konámpón. Aenámpan maok, Kwaro námoku ankank ponankoramp fi korono.

[◊] **11:7:** Stt 1:26-27 [◊] **11:8:** Stt 2:21-23 [◊] **11:9:** Stt 2:18

¹³ Yumoku támao ankár mámá kar youroukoup kipo. Yupu lotu mek me korok woukwap moi teyakrá Kwarén kar toropwap námp te, ae te mao kwapwe kare ninik námp nie?

¹⁴ Nomo koumteouráp arop námoku nomwan arakrá yénkép námpón: Táte poumarop me pwae tokwaerinámp te pwi yak mono.

¹⁵ Aeno yupu me pwae tokwaeri námp te, maomp mopor kwapwe kare támáono. Am te apae riteanápe, Kwaro maomp me korok oupouroup naenámpria me pwae tokwaeri sánk námpón.

¹⁶ Aeno táte arop ankwapao am ankank támán kar yorowar naeria námp kwamp te, mao ankár arakrá mér kuno: Yino te ankwap ninikaok tukup mono, tá Kwaromp sios mek kor ankwap ninikaok tukup mo i konapono.

Korin fákáre komunion sámp nap mek sámpá yampourouiap kar

¹⁷ Oukoumwan te ono yumwan lo ankwapmwaek nénk nae nampán maok, ono te yumo i konap ankank támán yiráp e narek sampok mono. Yiráp koupoukour konap nap mek te kwapwe kare ninik korop mo i konámpono, kwatae ninik mwar korop konámpono.

¹⁸ Manénkir te ono aran sénae rae: Yumo lotu mwaria koupoukour nap te pipírikir i konapono. Ono takrá sénap kar wawia am támán kareaoi kanrá mérámpón. ¹⁸

¹⁹ Am te apae riteanápe, ono ník namp te, yumo oumekamp arop ankwap fárákapamp kar fek yiráp sios kuk-pipírikir napo, Kwaromp ninikaok kar

¹⁸ **11:18:** 1 Ko 1:10-12

tukupnap arop fárákapao saráp fwap érik farákár napono.

²⁰ Aenapara, yumo ponankor Tokwae Karamp firan fári konap niamp mono.

²¹ Yumo ponankor kárakáreria yumokuráp firanmékir fépér i konapono. Takria maok, ankwap yae-porokwe tank nánko, ankwapao mwar wain ént kápae kare fária mánmán i konámpono.

²² Ae te mokopono? Ae te yumo yiráp fir fépérrá ént fépér i konap nap yak mo nie? Ae te yumo nik napo, Kwaromp sios te kánanke kwatae námpantá, ankwapyae fárákapao fir mo napo, man pwarápae sánk rape? Ono yumwan te mokoprá sénanampon? Ae te ono fwap yiráp e narek kakap nanamp nie? Mono. Am yumo tak nap táman te ono yiráp e narek sampok mono.

Jisas Tokwae Karao pan ntia wain ént nénkámp kar

²³ Ono mámá kar yumwan sánk namp te, Tokwae Karao onan séri námpan nampono. Am kar fi te ará: Judaso Jisasén yopor aropamp yaek pap naerianámp kumuruk, Jisas Tokwae Karao pan sámpea,

²⁴ Kwarén ‘Aesio’rá séria pwarará, fopwaria sérrá, “Mámá te onomp pourou, yumwan yae-wour naenámpan nénk nampon. Yumo ankár mámaknámpará onan niníkrá yakáp kipo.”

²⁵ Am fárákap pan fépéri pwarapo, mao warko wain éntráp kap sámpea taknámp takrá sér, “Mámá kap wain máte onomp yiri fek yoronamp kontrak

wouré kamono. Yumo makrá fépér nap ke fek te onan níník mwanapono.” [☆]

26 Yumo mámá pan, tá mámá wain ént féperia maok, yumo Tokwae Karao sumpwinámp kar farákáp mwanapon. Yumo mámak námprá yakáp nap te, ankár takrá tukupea mao arákarrá éknámp ke fek mwanapon.

Komunion sámp mwanámp fek níník fwapokwap mwanámp kar

27 Aenámpara, téte arop ankwap manénkir fwapi níník moitea yakrá Tokwae Karamp pan kwaporok fár, tá Tokwae Karamp kap kwaporok fár, taknámp te Tokwae Karamp pourou ntia yíriran wouroump námpara, nopok amnámp fek touwe kwatae sámp naenámpón.

28 Ae naerámpara, arop ankár námokuráp níník mek fwapia youroukoupi pwatea te, am pan ntia wain ént fwap fánaenámpón. [☆]

29 Am te apae riteanápé, mámá te, arop Tokwae Karamp pourounorá fwapia níník mo yakrá mao kwaporok pan ntia ént fánámpara, mao námokuráp pourouk touwe kwatae korop naerámpón.

30 Am taknap fi fek táman yumo ou mekamp kápae kare arop kárakáre moria, touwe sámpea, ankwap fárakáp surumpwi napon.

31 Aeno téte nomp níník fwapi youroukoupitea nomo Jisasomp pourou ntia yíri sámp nánko te, nomwan touwe kwatae korop mo, fwapono.

32 Aeno téte Tokwae Karao nomp níník kwatae nánko, nkea fwapokwapria nomwan touwe

[☆] **11:25:** Hi 9:18-20 [☆] **11:28:** 2 Ko 13:5

kwatae sáp námp te, takria nomo apárokamp aropént yaomwi mek pikantánoria námpón. ☩

³³ Aenámpara, ononamp fákáre, yumo fár mwaria yumo ankár nánkár ankwap fárakapan yépékia kipo.

³⁴ Táte arop ankwap oukoumwan yae-porokwe nánko te, mao námokuráp nap mek fánaeria námpón. Takria yiráp koupoukourap mek yumoku támao yumwan Kwaro kot naenámp ninik pap mwanape. Kar ankwapmwaek oukoumwan yak námpono, nánkár wakmwaek ono yumwan koropá nkeria fwapokwap nanampono.

12

Yiki Kor Spiritao ourour nénknámp kar

¹ Ononamp fákáre, ono te yumo Yiki Kor Spiritao tére mwanap ankank nénk námp te, épépérépi kwaponoria nampón.

² Yumo te wae mérapon: Wokwaek yumo oukoumwan Kristen mo nap, am ke fek te yumwan ankwap ankankao, kar sér mo i konámp kwekár kwaronámpok éréképá akwap nánko te, yumo ankár ampok tukupapono.

³ Aeapan ono te yumo mérenkria nae: Táte Kwaromp Spirit arop ankwapént yak nánko, mao te 'Jisas te yaomwi mek akwapano'rá sénaenámp pourou mono. Tá arop Yiki Kor Spirit mo námp te 'Jisas am te Tokwae Karono'rá sénaenámp pourou mono.

⁴ Yiki Kor Spiritao nénk konámp nkawakwe make tére mwanap kárakáre yak námpao maok, waeman ankárakamp Spiritao saráp yak námpón.

✩ 11:32: Hi 12:5-6

5 Tá nomo fwap Tokwae Karamp nkawakwe make pourouráp tére námpaŋ maok, waeman ankárakkamp Tokwae Karampor tére námpaŋ.

6 Wae nkawakwe make níník fek tére konap yak námpaŋ maok, am ankárakkamp Kwaro ponankor aropan kárákáre nénk nánko, am fárákap fwap tére mwanapon.

7 Yiki Kor Spirit te ankwap arop fárákapan yaewour mwanapria náráp kárákáre am arop fárákap ankákárakan nénk konámpon. *

8 Arop ankwapan Yiki Kor Spiritao arop ankwap fárákapan yonkwae kouria kar sénaenámp ourour sánk, tá ankwap aropan am ankárakkamp Spirit támao Kwaro papnámp mér fek kar sénaenámp, ourour sánk.

9 Tá arop ankwapao am ankárakkamp Spirit fek támán, Kwar te fwap tak naenámponorá mér kar naenámp ourour sámp. Tá ankwapao am fek touwenap arop fwapi pap naenámp ourour sámp konámpon.

10 Tá ankwap Kwaromp kárákáre yénképnámp yoro naenámp ourour sámp. Tá ankwapao profet * kar farákáp naenámp ourour sámp. Tá ankwapao nkawakwe make spiritan youroukoup naenámp mérnámp ourour sámp. Tá ankwapao ankwap-ankwap kar fek sénaenámp ourour sámp. Tá ankwapao am kar arákarrá sénaenámp ourour sámp.

11 Am ankárakkamp Spirit támao saráp mámá ankank ponankor nénk konámpon. Mao námokuráp níník fek arop ankwapan ankwap

* **12:7:** 1 Ko 14:26 * **12:10:** ‘Profet’: “Juda Tére konap Níník”
Buk 2 fekamp kware 44 fek nkeae.

tére naenámp ourour sánk, tá ankwapan ankwap
tére naenámp ourour sánk. Mak i konámpón.

*'Nomo ponankor ankárakkamp fek toukouri
yakápnámp pourou'rá sénaémp kar*

12 Arop pourou te ankárakkampao maok, kápae
kare pouroukamp ankank am fek toukouri yak
námpon. Tá kápae kare am fek tukuri yaknámp
ankank am te ankárakkamp pourou mwar yak
námpon. Kraiso kor tak námpi yak námpon. [◊]

13 Am te apaeritea námpánápe, ankárakkamp Yiki
Kor Spirit támao nomwan ponankor oupoupuria
kák tenánko, nomo ankárakkamp pourou yakápnámp
námpon. Nomo Juda, ta Grič, tá nomo slev,
tá nomo amwar yakápnámp, nomo ponankor
ankárakkamp pourou yakápnámp. Tá nomo po-
nankor ankárakkamp Spiritan fária kárákáre sámp
námpon. [◊]

14 Nomo wae mérámpón: Pourou te ankárakkamp
ankank mwar yak mono. Waeman kápae kare
ankank am fek toukouri yak námpon.

15 Táte pu korao arakrá sér, ‘Ono te yae kor mo
ara, pourou ankwapmwaek mono'rá sénaenámpán
maok, maomp kar te wampweno. Mao waeman
pourouk tokoropeyak námpono.

16 Tá woupwirao sérrá, ‘Ono te yi mo ara,
ono pourou ankwapmwaek mono'rá sénaenámpán
maok, maomp kar te wampweno. Waeman mao
kor pourouk yak námpono.

[◊] **12:12:** Ro 12:4-5 [◊] **12:13:** Ga 3:28

17 Táte pourou ponankor yi mwaranánko te, mokopia kar wa naenámpón? Táte pourou ponankor woupwi mwar yak nánko te, mokopia ankank nounoump naenámpón?

18 Aeno pourou te tak mono. Kwaro waeman pourouk toukouri yaknámp ankank Kwaro námoku warákárnaámp ninik fek yoroia pap námpón.

19 Táte pourou ponankor ankárarkamp mwaek saráp yak nánko te, pourou kare niamp pwi yak mono.

20 Ae naenámpara, pourou te take pourouráp mono. Kápaé kare ankank pourouk toukouri yak námpao maok, waeman pourou te ankárarkampono.

21 Tá yi te yae koran ‘Ono amwan ninik mono, onoku mwar fwap yak nanamp’rá sénaenámp pourou mono. Tá me korao pu koran, “Ono amwan ninik mono, onoku mwar fwap yak nanampono’rá sénaenámp pourou mono.

22 Am pourouk yakáp námp táman, nomo kárakáre moan mpwe konámpan maok, tátē am ankank yakáp mo nánko te, pourou ponankor fwapi yak mo karenó.

23 Tá nomo pourou ankwapmwaek ‘Kwatae tae morokono’rá ninik námpan kor, nomo fwap yae-párák taokeyakáp i konámpón. Táte nomp pourou ankwapmwaek te pwarápaé konámpan maok, nomo fwap waempyam fek nánkáráp te konámpón.

24 Aeno pourou ankwapmwaek arop nke námp fek kwapwe karenoria nap fwap kwaporok yakanoria pwate konámpón. Kwar te waeman

pourou toukouri yakápnámp tapokwapea páte nánko, énénki yakáp napon, ankwapmwaek kírikíri e monap niampi yak námp te, mao fwap kwapwe kare yak námpo.

²⁵ Mao tak námp te pourou fápákárápia akwapantánoria námpo. Ponankor pouroukamp ankank fwapi yakáprá ankárankamp puri fek nonopok taokeyakáp mwanapono.

²⁶ Aenapara, táté pourou ankwapmwaekampao touwe sámp nánko te, pourou ponankor énénki touwe sámp konapon. Táté pourou ankwapmwaekampao e kwapwe sámp nánko te, pourou ponankor énénki warákár sámp konapon.

²⁷ Aeno yumo ponankor te Kraisomp pourou yakáp napon. Yumo ankákáranks te maomp pourou ankwapmwaek kírikírino. [◊]

²⁸ Tá Kwaro arop ankwap fákárean sios mek tére mwanap arakrá kák námpo: Manénkir te aposel fákáre, am fek te profet kar farákáp konap arop fákáre, tá am fek Kwaro warákárnaamp ninik kwapwe yénk i konap tisa fákáre, tá am fek Kwaromp kárákáre yénkép námp yoro i konámp arop, tá touwe fwaprá kák konámp arop, tá arop yaewour i konámp arop, tá nkawakwe make tére youroukoupia nénk konámp arop, tá nkawakwe make kar fek sér i konamp arop, arakrá kák námpo. [◊]

²⁹ Arop ponankor te aposel mono. Tá ponankor te profet, tisa mono. Tá ponankor Kwaromp kárákáre yénkép námp yoro i konap mono.

³⁰ Tá ponankor touwenap arop fwaprá kák

[◊] **12:27:** Ro 12:5 [◊] **12:28:** Ef 4:11-12

konap kárakáre sámp konap mono. Tá ponankor nkwakwe make kar fek sérar i konap mono. Tá ponankor fwap am kar arákár mwanap te mono.

³¹ Aeno yumo ankár kámákarea narek yaknámp Yiki Kor Spiritamp ourouran sámp mwaria kárakáre kipo.

Tá oukoumwan pwi kare yaknámp ninik ankárkampan yumwan yénkép nae rae. [◊]

13

Nomo ankár arop ankapan nouroup kare mwanámp kar

¹ Táte ono aropamp nkwakwe make kar fek, tá ensel fákáreramp kar fek, Kwaronámpok korop mwanaapia koumteouráp arop fárakapan sér i konampan maok, ono am fárakapan nouroup kare mo namp te, ono kwaporok wur fokop konap niamp, tá garamut porokwap nap pourounk niamp nampono.

² Táte ono fwap profet kar fek sénanamp, tá Kwaromp ninik ponankor mek wouroumpeyak námp ono wae mér, tá ono ponankor ankwap mér tokwae nampao kor, táte ono wae Kwarén mér kárakáre kare fek sénanko, faonkwe tokwae nkwampok ér-sakwap naenámpan maok, ono arop ankapan nouroup mo namp te, ono kánanke kwatae niampono.

³ Táte ono ankank monap aropan onomp ponankor ankank nénk nanamp, tá arop fárakapao onan sámp ea yaomwi mek yankap napo, sumpwi nanampan maok, ono aropan nouroup kare moia

[◊] **12:31:** 1 Ko 14:1

namp te, am ponankor ankank te onan kánanke yaewour mono.

⁴ Arop ankapan nouroup kar námp te námwan kwataenámp kar sénapo kor, koupour kar nopol sér mo i konámp. Nouroup i konámp arop te kápae kare aropan kwapwe kare nínik fek yaewourrá tére konámp. Mao te ankank tokwaeráp aropan kokwarok mo i konámp. Mao námokuráp e narek sampok mo i konámp. Mao te, námoku narek yak nampria wae mo i konámp. [◊]

⁵ Tá kwekáp mo i konámp. Mao te námokuráp ankankan saráp nínik tokwae mo i konámp. Mao te koupour yonkwae pwarámp mo i konámp. Mao te námwaninap kwatae nínikan warko nínik mo i konámp.

⁶ Mao te yae-párák monámp nínikan te warákár mo i konámp. Mao te yae-párák kare nínikan saráp warákár konámp. [◊]

⁷ Arop ankapan nououpnámp arop te man ankwap ankankao apárok sámp-anámpnoria yénképeyak mo i konámp. Kápae kare por Kwarén mérria, Kwaro námwan yaewour naerámporia yépek i konámp. Aenámpara, ponankor ankank maomp pourouk korop námp te, kárákáre fek fokopeyak konámp. [◊]

⁸ Nánkár wakmwaek te Kwaromp profet kar farákáp konap tére, nkawake make arop firamp kar fek sér i konap, tá arop fárákapamp nkawake make mér, makia máte ponankor akwapá pwar nae-námp. Aeno nomo arop ankapan

[◊] **13:4:** Ro 13:10 [◊] **13:6:** Ro 12:9 [◊] **13:7:** 1 Pi 4:8

nouroupnámp ninik máte pwar naenámp pourou mo karenono.

⁹ Nomo oukoumwan te aopwek ankwapmwaek saráp mérámpón. Tá wakmwaek kare korop naenámp karan kor aopwek ankwapmwaek saráp farákáp námpón.

¹⁰ Aeno nánkár wakmwaek pwi kari yaknámp ankank korop nae-námpón. Tá am ke fek ankank ponankor aop-aopwek námp te ponankor pwar naenámpón.

¹¹ Am te tárápao akwapea tékép námp niampón. Wokwaek ono oukoumwan épér morok táráp yakamp ke fek te, épér morok tárápao i konámp kar, ninik, youroukoup niampiampono. Aeno ono wae tékép yak namp fek te, épér morok tárápao i konámp ninik te wae pwar nampon.

¹² Oukoumwan te nomo ankank nke námp te wunéri kor mek nke námp niamp oukoumwan érik karaok farákár mo námpón. Aeno nánkár wakmwaek am ke fek nomo Kwaromp yimetáp kare kar nke mwanámpón. Oukoumwan te ankwapmwaek kánanke mérámpón. Aeno nánkár te mao nomwan mér karnámp taknámp nomo kor man mér kar mwanámpón. [◊]

¹³ Tá oukoumwan te Kwarén mér i konap ninik, tá Kwaro nomwan yae-párák karia kák naenámp yépék i konap ninik, tá nomo arop ankapan nouroup i konámp ninik, makia mámá yininkaopwe ankank te yaká yak naenámpón. Aenámpán maok, tokwae kari yak námp te arop nouroup i konap ninikono.

[◊] **13:12:** 1 Jo 3:2

14

Kwaromp profet kar farákáp konap ourour tokwae

¹ Yumo te ankár kárakáre fek koumteouráp aropan nounouroup saráp yakáp kip. Aeria maok, yumo ankár Yiki Kor Spiritao nkvakwe make tére mwanap nénknámp ourour sámp mwaria kárakáre kar kipo. Tá yumo Kwaromp kar profet námp farákáp miwanap ourouran ankár kárakáre karia sámp kipo. [◊]

² Am te apae riteanápe arop Yiki Kor Spiritao sánknámp ankwap kar fek kar farákáp námp te, arop fárakapan sér mono. Am te Kwarén saráp sénápon. Am te ará: Arop te am kar wa moantá Yiki Kor Spiritamp kárakáre fek am mek wouroumpeyaknámp kar sénápono.

³ Aeno arop Kwaromp profet kar farákáp námp te, am aropamp kar támao arop fárakapamp mér nap mek kárakáre sánk námp. Tá am arop fárakapan, kwawé kare ninikaok tukupenkria am fárakapamp nínik kápae yak námp, yonkwae porokwerá kák námp.

⁴ Arop ankwap kar fek farákáp námp te námokuráp waempén kárakáre sánk námp. Aeno arop Kwaromp profet kar farákáp námp te, ankár siosomp méran kárakáre sánk námp.

⁵ Yumo ponankor fwap ankwap firáp aropamp kar fek kar farákáp napo, ono warákár nampon. Aeno ono warákár tokwae namp te, yumo profet kar farákáp napan nampon. Arop ankwap kar fek kar farákáp nánko te, arop ankwapao arákarrá

[◊] **14:1:** 1 Ko 12:31; 14:39

sénánko, sios fwap kárákáre sámp mwanapon. Táte arop arákarrá sér mo nánko te, Kwaromp profet kar farákápnámp aropao am ankwap kar fek farákápnámp aropan kámákár akwap námon.

6 Ononamp fákáre, yumo mámá kar fwapia nínik kipo. Ono fwap yumanapok akwapea ankwap kar fek farákáp nanampan maok, táte ono Kwaro onan yénképnámp kar yumwan sér mo, tá ono yumwan kwapwe kare nínik nénk mo, tá ono Kwaromp profet kar farákáp mo, tá ono yumwan yénk mo, makria te ono mokopia yumwan yae-wour nanampon?

7 Tá yiki yakáp monámp ankank wur fokoprá gita porokwap konap ankankao kor, maomp aráp fwapi yak mo nánko te, mokopia am tár kar yarápae nomo wa mwanámpañápe?

8 Táte arop yorowar korop nánko, wur fokop nap fwapi aráp mo nánko te, wa fwap wawia koupour nánap naenámon?

9 Yumo kor takeno. Táte yumo ankwap kar fek kar farákáp napo, arop fárakapao am kar wa moria te, mokopia am kar fi mér mwanapon? Mono. Waeman yiráp kar am te kwaporok akwapá pwar naeria námon.

10 Kare, kápae kare moumountukri kar mámá apár mek yakáp námp te, ponankor waeman ankákáránk námoku fi kor fwap érik farákáp konapono.

11 Táte ono arop ankwapao farákápnámp kar fi mér mo nanko te, ono am aropan ankwap fi mekamp aropao nampwe nínik naerampon. Tá mao kuri onan ankwap fi mekamp aropao námpwe nínik naerianámon.

12 Yumo kuri yumo ou mek ankwap kar fek farákáp napo, take nínik yak naeria námpon. Ae naerámpara, yumo Yiki Kor Spiritamp ourour sámp mwar kar nap te ono wae mérampon. Aenampara, yumo ankár tére kárákáreria nkawakwe make ourour siosén kárákáre sánk mwanap te, yumo ankár am táman sámp mwaria tére kárákáre kipo.

◊

Arop ponankor wa mwanap kar fek Kwarén sér mwanap kar

13 Aenámpara, arop ankwap kar fek sér i konámp kwamp te, mao ankár am kar arákarrá sénaenámp ourour Kwaro sápanoria kar toropwap kuno.

14 Táte ono ankwap kar fek kar toropwap nanko te, onomp waemp támao kar toropwap nampan maok, onomp nínik te párák yak námpon.

15 Aenámp te ono mokop nanampon? Ono ankár onomp waemp meknámp, tá onomp nínik meknámp kar toropwap nanampon. Ono ankár onomp waemp meknámp, tá onomp nínik meknámp tár sámp nanampon. ◊

16 Aeno amo tak moria, waráp waemp meknámp saráp amo Kwarén ‘Aesio’rá sénapo, arop ankwap yak námp te mao am kar mér moria, mokopia mao waráp ‘Aesio’rá sénap ‘Karen’rá sénaenámp? Am te mér mo námpara, tak naenámp pourou mono.

17 Kare amo fwap kwapwe kare ‘Aesio’rá sénapan maok, amo te arop ankwapamp waempén kárákáre sánk mono.

◊ **14:12:** Ef 4:12 ◊ **14:15:** Ef 5:19

18 Ono yumo i konap niniikan kámákár akwapria kápae kare por ankwap ankwap kar fek sér i konampan Kwarén ‘Aesio’rá sénampon.

19 Aenampan maok, siosomp koupoukarrá lotu nap fek ono ankwap arop fárakap fwap wa mwanap éntik kar fek farákápria yénk nanamp te kwapwe kareno. Tá ono 10,000 ankwap kar fek farákáp nanamp te, wampweno.

20 Ononamp fákáre, yumo yiráp niniik mek épér morok táráp niamp yakápi kwapono. Kwatae niniikan maok épér morok tárápao oukoumwan épérép i konap niamp yakáp kipo. Aeno yiráp niniik te ankár mér kárákáre aropamp niniik niamp fek yakáp kipo. [§]

21 Kwaromp lo fek te arakrá sénámpón:
 “Tokwae Karao arakrá sér,
 ‘Ankwap karráp aropamp top kor feknámp,
 tá ankwap fi mekamp top kor feknámp
 mámá arop firan kar sénanampán maok,
 am fárakap te onomp kar wa mo mwaria napon.’”
[§]

22 Aenámpara, nomo wae mérámpón: Ankwap kar fek kar farákáp konap ourour te Kwarén mérap arop fárakapan Kwaro, náráp kárákáre yénképenkria sánk mono. Kwarén mér monap arop fárakapan yénképenkria sánk námpón. Aeno profet kar farákáp mwanap yénkép námp te Kwaro man méráp arop fákáreran náráp kárákáre yénkép námpón. Mér monap arop fárakapampor te mono.

[§] **14:20:** Ro 16:19 [§] **14:21:** Ais 8:11-12

23 Aenámpara, tátē koumteouráp arop ponankor sios mek énénki koupoukour napo, tá yumo ponankor ankwap-ankwap kar fek kar farákáp napo, tátē ankwap fárakáp Kwarén mér moria man lotu mo i konap am kar wa mo napao, am mek koropea te mao sérrá, ‘Yumo te épépérép nap’rá sérantáno.

24 Aeno tátē yumo ponankor Kwaromp kar farákáp napo, tátē arop ankwap Kwarén mér moria, lotu mo i konámpao am mek korop nánko, ponankor yumo farákápnnap kar te mao am aropamp ninik mek párakapria mao te kwatae niníkráp aroponorá yénkép naenámpón. ☩

25 Aenánko, maomp ponankor kwatae ninik mek wouroumpayak námp érik farákáp naenámpón. Tá mao fwap apárok me kor woukouprá Kwaromp e narek sampokria sérrá, “Kare Karono! Kwar te yumo ou mek yak námpón!”

Kwarén lotunap tére yae-párák kare naenámp kar

26 Aenámpara, ononamp fákáre, yumo te ankár apae mwanapon? Nánkár yumo lotu mek koupoukour nap fek te yumo ponankor tére mwanap yak námpón. Ankwapao tár sámp naenámp, tá ankwapao yumwan kar yénkép naenámp, tá ankwapao Kwaro man sánknámp kar am farákáp naenámp, tá ankwapao ankwap kar fek sénánko, ankwapao am kar arákár naenámpón. Yumo ankár kápae kare ankank takrá tére napo, sios am fek kárakáre yak naenámpón.

27 Tátē ankwap fárakapao ankwap kar fek kar farákáp nap kwamp te, anánkaopwe, yininkaopwerao saráp tak mwanapon. Am te

✩ **14:24:** Jo 16:8

fwapono. Tá am fárakap énénki ponankor kar séri kwapono. Mono. Nánkár ankwapaomékir séria pwar nánko, ankwapao wakmwaek sérianánko, ankwapao kar arákarrá sénaenámpo.

28 Táte kar arákarrá sénaenámp arop mo nánko te, arop ankwap karráp kar fek sénámp, am te ankár sios mek sénaeria námpao kor wampweno. Mao námoku támao sérria Kwarén saráp kar sénaenámpo.

29 Tá Kwaro arop anánkaopwe, yininkaopweramp ninik mek náráp profet kar sánk nánko, am fárakapao saráp sér mwanapono. Aenapo, arop ankwap fárakap fwap maomp kar youroukoup mwanapon. **✳**

30 Táte arop ankwap tank námp Kwaro man kar ankwap yénkép nánko, mao am kar sénaerianánko te, manénkir fokopeyakrá sérinámp arop ankár kar pwar naenámpo.

31 Am taknap ninik támao yumo ponankor ankákáranksrás profet kar farákáp napo, arop ponankor fwap Kwarén mér nap mek kárákáre sámp mwanapon.

32 Profet kar farákáp konap arop fárakap te námokuráp top kor fwapi poukwapea námoku farákáp mwanap ke korop nánko, farákáp konapon.

33-34 Am te apaeria námpánápe, Kwar te mao náráp tére ponankor yae-párák kare tére konámpo. Aeria mao te ankank sámpá yampourouia épépétrépi kák mo i konámpo. Maomp ninik te nomwan, ankáranksrás ninik fek yakápria énénki fwapi térenkria námpo.

✳ 14:29: 1 Te 5:20-21

Sios lotu mek koupoukour nap fek te koumteou te kar sérari kwapono. Ankár karmparáp tankáp mwanapon. Ponankor sios nomo Kwaromp koumteouráp arop te tak saráp i konapono. Koumteou te sios mek tokwae kar yoroi yak mo i konámpono. Ankár loao sénámp niamp yae ankore mek yakáp mwanapon. *

³⁵ Táte mao kar fi ankwap mér mwaria te, námokuráp nap mek náráp poumaropan turunk mwanapon. Táte yupuao sios lotu mek koupoukour nap fek kar sénámp te pwi yak mo námpon.

³⁶ Kwaromp kar te yumo meknámp fárámp námp nie? Tá yumo saráp Kwaromp kar sámp napo, ankwap koumteouráp arop fárákap te mo nie? Yumo takrá niník mwanape.

³⁷ Táte arop ankwap námoku niníkia, námo te profetono, námoku wae Yiki Kor Spiritamp ourour ankwap sámpá fákeyak námp kwamp te, mao ankár mér naenámpón: Máma kar ono yiráp por kumwi namp máte Tokwae Karamp lono.

³⁸ Táte arop ankwap onomp kar man younkwe sinánko te, nomo man niník námp te, mao Kwaromp kar farákáp konámp arop mono.

³⁹ Aenámpara, ononamp fákáre, yumo ankár Kwaromp profet kar farákáp mwanap tére te fwapia kárákáre kipo. Yumo ankwap kar fek farákáp mwanap niník te taokarrá pap kwapono.

⁴⁰ Aeno yumo ankár yae-párák kare niníkaokria lotu i konap kwapwe kare niník fek lotu kipo. *

15

* 14:33-34: 1 Ti 2:11 * 14:40: 1 Ko 14:32-33

Krais sumpwia fárámpámp kar

¹ Ononamp fákáre, ono yiráp níník mek warko níník nénk nae rae. Am Kwapwe Kare Kar wokwaek farákápamp táman sénae rae: Yumo am Kwapwe Kare Kar wokwaek sámpea napan, yumo am táman kárákáre fek fokopeyakáp napon.

² Ono wokwaek farákápamp Kwapwe Kare Kar Kwaro am fek táman yumwan warko érékép naenámp. Aeno yiráp mér kare kar mo napo te, mao yumwan érékép naenámp te mono.

³ Ono manénkir yumwan sánkamp kar tokwae kar te ono wokwaek sámpampaniampon. Am kar te ará: Krais te wokwaek Kwaromp Buk fek sérimp niampnámp kwatae níník ponankor tirá épér naeria sumpwimpon. [◊]

⁴ Tá arop fárákapao maomp yákáre apár mek páte napo, wokwaek Kwaromp Buk fek sérimp niamp taknámp yinínk yae fek fárámpámp. [◊] Ap 2:24-32'

⁵ Takia wakmwaek Pita nkemp fek koropea, tá wakmwaek mao éntér-sámpramp aposel nkeap fek korop. [◊]

⁶ Tá wakmwaek am ke fek 500 kámákár akwapnámp ankwapyauenáp fákáre énénki man nkeapon. Kápae kare am nkeap ankwapyauenáp fákáre oukoumwan yakáp napon. Aeno ankwap fárákap te wae surumpwi tenapon.

⁷ Tá am fek wakmwaek Jems nke, tá am fek wakmwaek aposel ponankor man nkeapon.

⁸ Tá am fek wakmwaek kar onomp yi mek kor koropámp. Ono te táráp kánankeao éntupwaro

[◊] **15:3:** Ais 53:8-9 [◊] **15:4:** Lu 24:46 [◊] **15:5:** Lu 24:33-34,36

wakmwaek kar fárákap námp niampon. [◊]

⁹ Ono te aposel fákáre ou mek kánanke kare nampon. Onan te arop fárákapao ‘Aposel’rá sér mwanap pourou mono. Am te apae riteanápe, ono Kwaromp siosén sámpá yampourouiampon. [◊]

¹⁰ Aeampán maok, Kwaro námokuráp níník fek onan aropompia fwapi papeanánko, ono ouk-oumwan máyaknamp arop yumo nke napon. Mao onan takrá aropompi námp am te kwaporok pwar mo kareno. Aenámpara, ono tére kárákárea waeria ankwap aposel fárákapán kámákár akwap konampon. Ae konampan maok, am te onoku támao takrá tére mono, Kwaromp aropomp onont yak námp támao onan kárákáre sáp nánko, ono takrá tére nampon. [◊]

¹¹ Aenampan maok, ono tére namp, tá am aposel fárákapao tére nap te wampweno. Yino ponankor Jisas sumpwia fárámpnámp kar táman saráp farákáp nánko, yumo am wawia mér napon.

Nánkár wakmwaek sumpwinap arop ponankor ferámp mwanap kar

¹² Yino kápae kare por Krais sumpwianánko, Kwaro warko fárámpá papnámp karan farákáp konámpono. Tá apaeritea yumo ou mekamp ankwap fárákap ‘Arop wae sumpwi námp te, warko fárámp naenámp pourou mono’rá sér i konapon?

¹³ Táte kare, sumpwinap arop warko fárámp mwanap pourou mo nánko te, nomo ankár arakrá

[◊] **15:8:** Ap 9:3-6 [◊] **15:9:** Ap 8:3 [◊] **15:10:** 2 Ko 3:5; 11:23

sér mwanámpón: “Kwar te Kraisén fárámpá pap moi námpon.”

¹⁴ Táte kare, Kwaro Kraisén fárámpá pap moianánko te, mámá kar yino farákáp konámp máte yak mono. Tá yumo mér napao kor, fi kor yak mono.

¹⁵ Táte taknámp yino kor Kwaro i konámpán kwekárrá sér i konap arop fárakap mwarámpono. Am te apae riteanápe, yino Kwaro Kraisén fárámpá papnámp kar érik sénámpara. Aeno táte kare Kwaro sumpwinap arop ferámpá kák mo i konámpán nánko te, mao Kraisén kor fárámpá pap mono. [◊]

¹⁶ Yeno, táte kare Kwaro sumpwinap arop fárakap ferámpá kák mo i konámpán nánko te, nomo ankár arakrá sér mwanámpón, “Kwar te Kraisén fárámpá pap mono.”

¹⁷ Táte kare Kwaro Kraisén fárámpá pap moianánko te, yiráp mér napao kor yumwan yaewour naenámp pourou mono. Yumo oukoumwan yiráp kwatae ninik fek waeman moyakáp mwarapono. Tá arop fárakap Kraisén mér napao sumpwi nap, mao kor waeman moyakáp mwanapon.

¹⁸ Nomo Kraisén méria man yépékrá yakáp námpon.

¹⁹ Aeno táte nomo mámá apár mekamp yiki yakáp námp fek saráp yépékrá yakáp námpan maok, kare kar nomo koupoutáráp kareria, mámá apár mekamp ankwap fárakapamp koupoutáráp kar napan kámákár akwap naenámpono.

²⁰ Aeno take mono. Krais wae sumpwi námpan

[◊] **15:15:** Ap 4:33

kare kar Kwaro warko fárámpá pap námpón. Mao te sumpwinap arop ferámp mwanapan mekia fárámp námpón. Am taki námp te nomo wae mérámpón: Kwaromp firáp ponankor sumpwinap warko fárámpea yiki yakáp mwanapon. [◊]

²¹ Arop ankwapao sumpwi mwanap ninik sankoropá papeanánko, tá taknámp arop ankwapao sumpwinap arop warko ferámp mwanap ninik sankoropá pap námpón. [◊]

²² Am te ará: Arop ponankor te Adamomp firáp yakáp nap te, sumpwi konapono. Tá taknámp arop ponankor Kraisomp firáp te yiki yak sámp mwanapon.

²³ Taknámp nomo ponankor arop ankákárak nomo ferámp mwanámp ke fek yiki yak ti mwanámpón. Manénkir te Kraisoí námpón. Tá nánkár wakmwaek mao arákarrá ék námp fek te, nomo maomp firáp ponankor nomo ferámp mwanámpón. [◊]

²⁴ Am ke fek te ankank ponankor pwar naenámpón. Tá Kraiso nkawakwe make ankank poukwap konap kárákáre tokwaeráp spirit kwatae ponankor tomoromp pwararea, mao kingnámp ankank ponankor poukeyak konámp Naropwar Kwaromp yaek pap naenámpón.

²⁵ Am te apae riteanápe, Kwaro ponankor yopor arop Kraisomp pu ankore mek kák tenánko, mao ponankor pumpuri néri pwar naenámpón.

²⁶ Mao ponankor ankwap yopor arop wae fi tomore papea pwararea, sumpwiran kor ankár yak moi pap naenámpón. [◊]

[◊] **15:20:** 1 Te 4:14 [◊] **15:21:** Ro 5:12,18 [◊] **15:23:** 1 Te 4:16

[◊] **15:26:** Mt 22:4; Yé 20:14

27 Kwaromp Buk fek arakrá sénámpón: “Kwaro ankank ponankor maomp yae ankore mek kák tenámpono.” Aenámpán nomo wae mérámpon: Kwaro ankank ponankor Kraisomp yae ankore mek kák námpao maok, Kwar námoku te maomp yae ankore mek yak mono. [✳]

28 Tá wakmwaek ankank ponankor Kraisomp yae ankore meki pwar nánko, Kwaromp Táráp námoku kareao kor Kwaromp yae ankore mek pap naenámpón. Manénkir te ankank ponankor Kraisomp yae ankore mek kákeanánko, Krais námoku Kwaromp yae ankore mek pap námp fek te, Kwaro námoku fwap ankank ponankor maomp yépe kor tokwae kari yak naenámpón.

29 Táte sumpwinap arop ferámp mwanap pourou moanánko te, apae fi kor kare fek arop ankwap fárakap sumpwinap aropao kor Kwaromp firáp korop naenámp yaewourrá, ént mek nér i konapon? Táte kare sumpwinámp arop fárámp mo naenámpánánko te, apaeritea arop fárakap sumpwi aropan yaewourrá ént mek nér i konapon?

30 Sumpwinap arop ferámp moanánko te, kápae kare por arop ankwap fárakapao yinan tirá wour mwaria wae napo, yino mokopia pwar mo, ankár takrá farákáp mwanámpón?

31 Ononamp fákáre, ono kare kar sénampon: Kumur méntép onan sumpwi pap naenámp ankankao kíkip saráp yak konámpón! Tá taknámp ankwap kare kar sénamp te, nomo ponankor Krais Jisasént yakáp námp yumwan ono warákár tokwae

[✳] **15:27:** Sng 8:6

konampara, am kar érik sénampon. [◊]

³² Ono ankank sámp nanamp fi kor nínik fek Efesus mek mamek yao pwae mekamp firént yorowari nampanánko te, am fek apae sámp nampon? Táte kare sumpwinap arop ferámp moanánko te, Kwaromp Buk fek sénámp niamp: “Oumpouran sumpwi mwanámpara, oukoumwan táman fir tokwae toupourrá fépérrá warákár mwaro.” [◊]

³³ Takria arop fárakapao yumwan kwekár mwanape: “Nomo kwataenap arop fárakapént paokop nánko te, am fárakapao nomp kwapwe kare nínik sámpá yampouroui papantáno.”

³⁴ Yumo ankár épépépnámp nínik pwararea nínik yae-párák kipo. Yumo warko kwatae níniki kwapono. Yumo wawenk! Yumo ou mekamp ankwap fárakap te oukoumwan Kwarén mér mo, épérép napon. Aenapantá ono yiráp nínikan pwarápae sámpenkria mámá kar sénampon. [◊]

‘Warko fárámp naenámp pourou te mwar pourouráprá sénámp kar’

³⁵ Aeno arop ankwap arakrá turunk naeria námpón, “Sumpwinap arop fárakap te mokopia ferámp mwanapon? Ferámp nap fek te mokope pourou ti mwanapon?

³⁶ Ae te amo épérépri kwapono. Amo ankankou yoro i konap te, am ankankou yípi tárakére moria te yiki yak sámpria páre aok mono.

³⁷ Am ankankou amo yoro nap te pwae, tá aopwe kor táman yoro mono. Amo yu kor mwar

[◊] **15:31:** 2 Ko 4:10-11; 11:26 [◊] **15:32:** Lu 12:19-20 [◊] **15:34:** Lu 15:17-18

yoro i konapono. Am te wit yánk, tá ankwap fir yánk, aran yoro i konapon.

³⁸ Mao námoku warákárñámp nínikaok Kwaro yowe kor, pwae, am yoroinap yu koran nénk konámon. Tá mao nkawakwe make aopwe korráp pwae ankank, táté kápae kare pourouráp ki ankákáránkrá yoroinapan nénk konámon. *

³⁹ Ponankor pourou te ankárankamp pourouráp mono. Aropamp pourou mwar pourouráp, tá nape firamp pourou mwar pourouráp, tá antamp pourou mwar pourouráp, tá éntékamamp pourou mwar pourourápono.

⁴⁰ Tá waeman yámar mekamp ankank mwar pourouráp yak, apárokamp ankankao kor wae-man mwar pourourápono. Aenámpan maok, yámar mek yakápnámp ankank te ankár ankáránkamp pourouráp moporrápono. Tá apárok yakápnámp ankank mwar ankwap pourouráp moporrápono.

⁴¹ Yámar mwar ankwap waeráp, tá yunk mwar ankwap waeráp, tá térme fárákap mwar moumountukri waerápono.

⁴² Sumpwinap arop ferámp mwanaapao kor takeno. Pourou nomo apár me mek pap námp te kwatae akwap konámon. Aeno warko fárámp naenámp pourou wourékom te kwatae akwap naenámp pourou mono.

⁴³ Pourou nomo apár me mek pap námp te, kwatae kare ankankono. Pourou warko fárámp naenámp te, kwapwe kare karen. Pourou nomo apár me mek pap námp te, kárákáre morápono. Pourou warko fárámp naenámp te kárákáre tok-

* ^{15:38:} Stt 1:11

waerápono. [◊]

⁴⁴ Sumpwinámp pourou te sumpwi nánko pap konap te, apárok yakápinap pourouno. Pourou warko fárámp naenámp te yámar mek yak naenámp pourouno.

Nomo wae apárokamp pourou yak nánko, nke námp te, yámar mekamp pourouao kor yak naerámon.

⁴⁵ Kwaromp Buk fek kor am fek arakrá sénámon: “Manénkirkamp arop Adam te Kwaro kwar fek yoroia yíki yak sánkámon. Tá wakmwaekamp Adam te arop yiki yak sánk naenámp spiritono.” [◊]

⁴⁶ Aeno Spirit fekamp yiki yak te manénkir korop mono. Mámá apár mekamp yiki yak manénkir korop námon. Tá Spirit fekamp yiki yak te wakmwaek korop námon.

⁴⁷ Manénkirkamp arop te apárokampono. Kwaro man kwar fek saráp yoroi námon. Wakmwaekamp arop te yámar mekampono. [◊]

⁴⁸ Apárokamp arop ponankor am apárokamp arop Adam niamp kwar fek yoroinámp pourouráp napon. Tá arop ponankor Kraisén mér nap fek yámar mekamp arop yakáp nap te, Krais niamp wuri popwarono.

⁴⁹ Oukoumwan nomo am apárokamp arop niamp wuri popwar yakáp námp te, taknámp nánkár wakmwaek nomo am yámar mekamp arop niamp wuri popwari yakáp mwanámon.

⁵⁰ Ononamp fákáre, ono yumwan waeman kare sénampon: Mámá apár mekamp arop te Kwaro

[◊] **15:43:** Fl 3:20-21 [◊] **15:45:** Stt 2:7; Jo 6:63 [◊] **15:47:** Jo 3:31

náráp firáp taokeyak naenámp mek te yinkria maomp kwapwe kare ankank sámp mo kareno. Kwatae akwap konámp ankank te kwatae akwap mo i konámp ankank sámp mwanap pourou mono.

◊

51 Yumo wawenk! Ono mek wouroumpneyaknámp kar ankwap yumwan sénae rae. Nomo ponankor te sumpwi mo námpao maok, nomo ponankor ankwap pourouráp arákár mwanámpón.

52 Wakmwaek kar, pwarnámp wur aráp námp fek táman koupour ankár kar am korop naenámpón. Ye. Wur aráp nánko, sumpwinap arop fákáre ferámpea maok, warko kwatae akwap naenámp pourou mono. Nomo oukoumwan sumpwi mo námp te, nomo ankwap pourouráp arákár mwanámpón. ◊

53 Am te ará: Mámá kwatae akwap konámp pourou te ankár fwap yaká yak naenámp pourou arákár naenámpón. Mámá sumpwi konámp pourou ankár sumpwi mo, yiki yaká yak naenámp pourou arákár naenámpón. ◊

54 Kare! Mámá pourou kwatae akwap konámp te mao fwap yaká yak naenámp pourou arákár naenámpón. Tá mámá pourou sumpwi konámp te yiki yaká yak naenámp pourou arákár naenámpón. Am taknámp ke fek Kwaromp Buk fekamp kar kare kar korop naenámpón. Kwaromp Buk fek te arakrá sénámpón:

“Kwaro yorowar kwe-pwararea
sumpwiran apárok anámprea

◊ **15:50:** Jo 3:5-6 ◊ **15:52:** 1 Te 4:15-17; Yé 11:15 ◊ **15:53:** 2 Ko 5:4

tomorompá pwar naenámon. ◊

55 Sumpwi e!

Waráp arop tirá nér i konap kárakáre te maeno?
Sumpwi e!

Waráp arop faoporrá épér i konap oump te
maeno?” ◊

56 Sumpwiramp oump te kwatae ninikono.
Kwatae ninikamp kárakáre te lono. ◊

57 Aeno nomo Kwarén ‘Aesio’rá sér mwaro. Nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp kárakáre fek Kwaro nomwan kárakáre sáp nánko, nomo sumpwiamp kárakáre kwe-pwar mwanámon. ◊

58 Aenámpara, onomp ankwapyaé fákáre kare, yumo ankár kárakáre fek yakáp kipo, poporokwe tae moroki kwapono. Yumo te arakrá mérenk: Yumo Tokwae Karamp tére tokwae konap te kwaporok akwapá moyak naenámp pourou mono. Ae naenámpara, yumo ankár kápae kare por Tokwae Karamp tére te ankár tére kárakáre kipo. ◊

16

*Mani koupoukarea Kristen ankwap fárakapan
yaewour i konap kar*

1 Ono oukoumwan am mani yumo koupoukarea Jerusalem mekamp Kwaromp koumteouráp arop fárakapan nénk mwaria nap táman ono sénae rae: Ono wae am tak tére mwanap mwae kup Galesia mekamp sios fákáreran yénkép nampono. Aeno yumo kor ankár taknámp kipo. ◊

◊ 15:54: Ais 25:8 ◊ 15:55: Hos 13:14 ◊ 15:56: Ro 6:23

◊ 15:57: Ro 7:24-25 ◊ 15:58: Ga 6:9; Fl 1:27 ◊ 16:1: 2 Ko 8:1-7

² Sande méntép yumo ponankor ankákáránk te am wiik fek sámpnap mani táman yumoku youroukoupia maok, pír-pwararea ankwapmwaek mwar fek pap kipo. Aenapo, nánkár ono korop nanko, am fárakapan sánk mwanap mani te maenorá oupourounk mono.

³ Nánkár ono korop nanko te, ono yumoku ankár am ankank tia Jerusalem mek tukup mwanap arop farákápá pwarnap fárakapamp yaek am fárakapan mér mwanap pas sánkea nanko, tukup mwanapon.

⁴ Táte ono nínikia fwapono, ono kor akwap naeria nanko te, am fárakap onont tukup mwanapon.

Polakwapea Korin fákáreran nke naerianámp kar

⁵ Nánkár ono provins Masedonia mek yakápnapsios fárakapan manénkir akwapá nke a warará maok, wakmwaek yomonapok korop nanampon.

◊

⁶ Ae te ono yumont yak tae morok nanampono. Ono mér mono. Ono yumont yakrá akwapea solwara ouwi tokwae koropria námpare konámp ke pwar nánko, wakmwaek ono ankwap némpouk akwap naeria nanko, yumo fwap onan mwaeaoak sámp-kérép mwanapon.

⁷ Yumo wae mérapon: Ono yumwan mwaeaoak saráp nke te monoria nampon. Táte Tokwae Karaó onan ‘Takae’rá sénánko te, ono yumont kánámpár yak nanamp nínik nampon.

◊ **16:5:** Ro 15:23-24

8 Aeno oukoumwan te ono Efesus mek mamek yakrá akwapea Pentikos yae * korop námp fek nanamp niník nampono.

9 Am te apae riteanápe, Kwaro onan wae mwae kup yoroi tenánko, ono kápae kare koumteouráp arop Kristen mwanap yaewour nanamp tére tokwae yak námp. Tá kápae kare arop Kwaromp karan yopor napao kor yakáp napan maok, kwatae wampweno. [◊]

10 Nánkár wakmwaek Timoti yumonapok akwap nánko te, yumo ankár man yaewour napo, yumo ou mek apáp mo, yonkwae porokwe fek yak naenámp. Mao te onoku i konampnámp Tokwae Karamp tére konámp aropono. [◊]

11 Aenámpan takria arop ankwap mao te kwaporok párák yáranknámp aropan mpweria man younkwe sánk mwanape, mono. Yumo ankár man yonkwae porokwe sánkrá yakápria, wakmwaek man mwaeaok sámp-kérép napo, mao fwap ononampok arákarrá korop naenámp. Ono mao ntia ankwapyaе fárákapan yépék nampon. [◊]

12 Tá nomp ankwapnáp Apolosomp karao kor aránon: Ono kápae kare por mao ankwapyaе fákáreran yumwan tukupá nkenkria kar kárákáre fek sénampan maok, mao, oukoumwan má ke fek ampok akwap te monoria námp. Aeno nánkár mao akwap naenámp ke pwi yak nánko, nkeria te fwap akwap naenámp. [◊]

Kar pwarnámp mwaekamp kar

* **16:8:** Ap 2:1 fekamp kar fi nkeampo. [◊] **16:9:** Ap 19:1-2,8-10

◊ **16:10:** 1 Ko 4:17 [◊] **16:11:** 1 Ti 4:12 [◊] **16:12:** 1 Ko 3:6

13 Yumo ankár fwapia yérékrá, yiráp Kwarén mérnap am te níník kárákáre fek samp yakáp kipo. Yumo ankwap ankankan apápi kwapono. Yumo ankár kárákáre kor fek fokopeyakáp kipo. ◊

14 Ponankor ankank yumo tére nap te yumo ankár Kwarén nourouprá, tá arop ankwap fárákapan kor nouroupria tére kipo.

15 Ononamp fákáre, yumo te Stefanas ntia maomp firáp arop fárákap provins Akaia ankwap fárákap oukoumwan Kristen mo napo, am fárákap manénkír Kristeniap wae mérapono. Mao námokuráp níník fek Kwaromp koumteouráp aropan yaewour mwanap tére sámpapono. Ono yumwan takenkria kárákáre namp te, ◊

16 yumo ankár take pourouráp aropamp yae ankore mek yakáp, tá ponankor am fárákapan yaewourrá tére kárákárenap arop fárákapan kor, maomp yae ankore mek yakápenkria nampon. ◊

17 Stefanas, tá Fortunatus, tá Akaikus mao yumwan ér-pwarará wae ononampok korop nap táman, ono warákár nampon. Am te apae riteanápe, yumo te onan koropá nke mwanap pourou mo napon.

18 Aenapantá mao tak nap támao onan yonkwae porokwe ntia warákár níník sápria, yumwan kor yonkwae porokwe sánk napon. Aenapara, yumo ankár take pourouráp arop fárákapan te maomp kwapwe kare níník táman warákár kipo. ◊

19 Provins Esia mekamp sios fákáre yumwan 'Gude'rá sénapono. Akwila ntia Prisila anánkwap ntia maomp nap mek koupoukour konap

◊ **16:13:** Ef 6:10

◊ **16:15:** 1 Ko 1:16

◊ **16:16:** 1 Te 5:12

◊ **16:18:** Fl 2:29

sios fákáre yumwan nomo ponankor Tokwae Karampara, yumwan warákár tokwaeria 'Gude'rá sénapon. [◊]

20 Mapekamp ponankor ankwapyaе fákáre yumwan 'Gude'rá sénapon. Nomo Kwaromp koumteouráp aropao i konap níník fek, nomp ankwapyaе fákáreran yumo ponankor ankákárang man nounourouprá yae nínír kipo.

21 Ono Pol onokump yae fek † mámá 'Gude'rá sénamp kar kumwi nampono.

22 Táte arop ankwap Tokwae Karan nouroup mo námp te, mao te yaomwi mek pik naenámp arop yak námpon. Tokwae Kar e, amo koropae! [◊]

23 Ono níník namp te, Jisas Tokwae Karao námokuráp níník fek yumwan yaewour i konámp níník fwap yumont yakanoria nampon.

24 Nomo ponankor Krais Jisasompara, ono yumwan ponankor nouroup kare nampon.

[◊] **16:19:** Ro 16:3-5 † **16:21:** Pas kápae kare te Polo sénánko, arop ankwapao kumwi námpono. Mámá yáre fek te Pol námoku kumwi námpono. [◊] **16:22:** Yé 22:20

**Kwaromp Kwapwe Kare Kar
The New Testament in the Karkar-Yuri Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Karkar-Yuri long
Niugini**

Copyright © 1994 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Karkar-Yuri

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-01-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 31 Aug 2023

7103f8db-88c2-5fec-8ac4-0edfac04e885